

**«Уйдан кетма, чўққида не бор?»
Дебон альпинистга беришди савол.
У деди: «Тўшакда ўлганлар бисёр,
Юксакларда ўлмоқ бузи бир яқбол».**

**«Uydan ketma, cho'qqida ne bor?»
Debon al'pinistga berishdi savol.
U dedi: «To'shakda o'lganlar bisyor,
Yuksaklarda o'lmoq buyuk bir iqbol».**

ШОЙҚУЛ КАРИМОВ

**ФАЛАК
ТЕГИРМОНИ**

Тўртликлар

Тошкент
«Янги аср авлоди»
2005

84(54)6-3

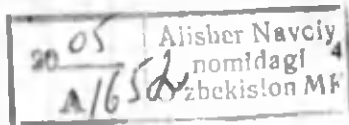
Қашқадарёлик ижодкор Шойқула Каримовнинг «Истиқлол чечаги», «Абадият чорлови», «Аср нидоси», «Дўстлик ҳудрати» ва бошқа бир қанча шеърий тўпламлари чоп этилган. Ушбу тўпламда муаллифнинг фалсафий мушоҳадалари билан йўғрилган тўртликлари саралаб олинди.

Талаб ва истаklarни инобатга олиб тўртликлар ҳам кирилл, ҳам лотин алифбосида берилди.

1031145
191

ISBN 5-633-01687-4

© Ш.Каримов. «Фалак тегирмони».
«Янги аср авлоди»,
2005 йил.

* * *

Бизга жуда қисқа умр берилган
Ва унга даҳшатли муҳр урилган.
Демак, келажакка биздан хотирот
Қолсин улуг' ишлар билан яхши от.

Bizga juda qisqa umr berilgan
Va unga dahshatli muhr urilgan.
Demak, kelajakka bizdan хотирот
Qolsin ulug' ishlar bilan yaxshi ot.

* * *

Агар ёмонликни қилиб касбу кор,
Бундан айлар эса ўзи ифтихор,
Уни одам санаш одобдан бўлмас,
У одам келбатли чаён ёки мор.

Agar yomonlikni qilib kasbu kor,
Bundan aylar esa o'zi iftixor,
Uni odam sanash odobdan bo'lmas,
U odam kelbatli chayon yoki mor.

* * *

Ҳаромдан ҳеч ҳазар қилмаган одам,
Ҳуснда Юсуфдай гўзал бўлса ҳам
Амалда чўчқадан баттарроқ эрур,
Егани заҳару, охири алам.

Haromdan hech hazar qilmagan odam,
Husnda Yusufday go'zal bo'lsa ham
Amalda cho'chqadan battarroq erur,
Yegani zaharu, oxiri alam.

* * *

Борлиқни авайлаш ҳикматдир бисёр,
Борни асраганда ҳамма нарса бор.
Яратмоқ мушкулдир, йўқотмоқ осон,
Тежамсиз кимсалар бўлур хору зор.

Borliqni avaylash hikmatdir bisyor,
Borni asraganda hamma narsa bor.
Yaratmoq mushkuldir, yo'qotmoq oson,
Tejamsiz kimsalar bo'lur xoru zor.

Ҳайкалнинг қиммати салобатдадир,
Мардларнинг шуҳрати жасоратдадир.
Олимнинг обрўйи илмида бўлса,
Ҳокимнинг шавкати адолатдадир.

Haykalning qimmatini salobatdadir,
Mardlarning shuhrati jasoratdadir.
Olimning obro'yi ilmida bo'lsa,
Hokimning shavkati adolatdadir.

Улуғ мўъжизадан яралган инсон,
Улуғ ишларингдан яшарсин жаҳон.
Қуруқ ваъдалардан холи тут ўзни,
Буюк меҳнатингдан ўзгарсин замон.

Ulug' mo'jizadan yaralgan inson,
Quruq ishlaringdan yasharsin jahon.
Ulug' va'dalardan xoli tut o'zni,
Buyuk mehnatingdan o'zgarsin zamon.

• • •

Бўлсин десанг сенга боланг меҳрибон,
Отангни жонингдан ортиқ сев, инсон.
Йўқса кексайганда бўларсан гирён,
Севолмас севишни кўрмаган ўғлон.

Bo'lsin desang senga bolang mehribon,
Otangni joningdan ortiq sev, inson.
Yo'qsa keksayganda bo'larsan giryon,
Sevolmas sevishini ko'rmagan o'g'lon.

• • •

Душмандан ҳам баттар туғишганлар бор,
Бахтингни кўролмас, кулфатингга зор.
Душманинг кимлигин биларсан аммо,
Қўйнингдаги душман этажак абгор.

Dushmandan ham battar tug'ishganlar bor,
Baxtingni ko'rolmas, kulfatingga zor.
Dushmaning kimligin bilarsan ammo,
Qo'yningdagi dushman etajak abgor.

* * *

Қоқилиб йиқилган, эй овсар банда,
Тошни кўрар эдинг кўзинг бўлганда.
Тўқнаш бўлганингга тош айбдор эмас,
Ундан ўпкалама, ҳамма айб сенда.

Qoqilib yiqilgan, ey ovsar banda,
Toshni ko'rar eding ko'zing bo'lganda.
To'qnash bo'lganingga tosh aybdor emas,
Undan o'pkalama, hamma ayb senda.

* * *

Камтар бўл, бахтингдан олам тўлса ҳам,
Исо Масиҳ сенга ҳамроҳ бўлса ҳам.
Бахт ва бахтсизликнинг ўзи нисбийдир,
Бахт шудир умрингдан бир кун қолса ҳам.

Kamtar bo'l, baxtingdan olam to'lsa ham,
Iso Masih senga hamroh bo'lsa ham.
Baxt va baxtsizlikning o'zi nisbiydir,
Baxt shudir umringdan bir kun qolsa ham.

* * *

Муштарак дунёнинг калити меъёр,
Барча нарсаларда у мужассам — бор.
Чексиз коинотнинг кам-ортиғи йўқ,
Ҳаммасини бекам яратган меъмор.

Mushtarak dunyoning kaliti me'yor,
Barcha narsalarda u mujassam — bor.
Cheksiz koinotning kam-ortig'i yo'q,
Hammasini bekam yaratgan me'mor.

* * *

Кўз кўрқоқ, кўл ботир, айна ҳақиқат,
Тоғ ҳам тиз чўкади, қилинса меҳнат.
Ахир не-не мумкин бўлмаган ишлар,
Амалга ошмоқда етганда фурсат.

Ko'z qo'rqoq, qo'l botir, ayni haqiqat,
Tog' ham tiz cho'kadi, qilinsa mehnat.
Axir ne-ne mumkin bo'lmagan ishlar,
Amalga oshmoqda yetganda fursat.

* * *

«Эга қўли эм», дегани шул эрур,
Эгасиз боғ саҳро эрур, чул эрур.
Эгалик жой жаннат мисол гузалдир,
Роҳатбахшдир, серфайз эрур, гул эрур.

«Ega qo'li em», degani shul erur,
Egasiz bog' sahro erur, cho'l erur.
Egalik joy jannat misol go'zaldir,
Rohatbaxshdir, serfayz erur, gul erur.

* * *

Айшга ружу қўймоқ оғир мусибат,
Ҳаёт айш-ишратдан эмас иборат.
Гоҳо бахт бахтсизлик сари қадамдир,
Сохта иқбол қумдан бўлган иморат.

Ayshga ruju qo'ymoq og'ir musibat,
Hayot aysh-ishratdan emas iborat.
Goho baxt baxtsizlik sari qadamdir,
Soxta iqbol qumdan bo'lgan imorat.

Пулу мол, давлатинг йўқолса агар,
Қайғурма, бош бўлса, дўппи топилар.
Инсон деган номдан ажралар бўлсанг,
Олам эшиклари сенга ёпилар.

Pulu-mol, davlating yo'qolsa agar,
Qayg'urma, bosh bo'lsa, do'ppi topilar.
Inson degan nomdan ajralar bo'lsang,
Olam eshiklari senga yopilar.

Самони кўтармоқ бўлиб синчалак,
Кичкина жонини этади ҳалак.
Бу бизга кулгили туюлар, аммо,
Ҳурматга лойиқдир шу буюк тилак.

Samoni ko'tarmoq bo'lib sinchalak,
Kichkina jonini etadi halak.
Bu bizga kulgili tuyular, ammo,
Hurmatga loyiqdir shu buyuk tilak.

Айбсизни айбдор, деб ҳукм чиқарган
Қозининг ўзидир жазога лойиқ.
Ўғри қолиб, тўғри одамни урган
Кимса ўғрибоши, билинг, халойиқ.

Aybsizni aybdor, deb hukm chiqargan
Qozining o'zidir jazoga loyiq.
O'g'ri qolib, to'g'ri odamni urgan
Kimsa o'g'riboshi, biling, xaloyiq.

Эй банда, йўқотма шарму ҳаёни,
Унда қандай топгунг танга давони.
Чунки шарму-ҳаё тандаги жондир,
Шу иккиси билан инсон инсондир.

Ey banda, yo'qotma sharmu-hayoni,
Unda qanday topgung tanga davoni.
Chunki sharmu-hayo tandagi jondir,
Shu ikkisi bilan inson insondir.

* * *

Гар инсоний қуср сердаромаддир,
Барча фазилятлар «ёмон одатдир».
Ёмонлик ошиғи олчи бўлганда,
Яхшилиқнинг ўзи зўр касофатдир.

Gar insoniy qusr serdaromaddir,
Barcha fazilatlar «yomon odatdir».
Yomonlik oshig'i olchi bo'lganda,
Yaxshilikning o'zi zo'r kasofatdir.

* * *

Гоҳида омади юришган йигит,
Ақлини йўқотиб, тингламас ўғит.
Омад ҳам шаробдек маст қилар баъзан,
Бадмаст эса мисли чўчқа ёким ит.

Gohida omadi yurishgan yigit,
Aqlini yo'qotib, tinglamas o'git.
Omad ham sharobdek mast qilar ba'zan,
Badmast esa misli cho'chqa yokim it.

Қанча ширин бўлмасин айтган сўзларим,
Юлдуздек порласа ҳамки кўзларим.
Қалбимдир уларга жон ато этган,
У борки, нурафшон, ёруғ юзларим.

Qancha shirin bo'lsin aytgan so'zlarim,
Yulduzdek porlasa hamki ko'zlarim.
Qalbimdir ularga jon ato etgan,
U borki, nurafshon, yorug' yuzlarim.

Ўргатиб бўлмагай шарму ҳаёга,
У билан келади инсон дунёга.
Магар вужудида бўлмаса шарм,
Худо тенг келолмас бу бедавога.

O'rgatib bo'lmagay sharmu-hayoga,
U bilan keladi inson dunyoga.
Magar vujudida bo'lmasa sharm,
Xudo teng kelolmas bu bedavoga.

Кўринмас душмандан кўрқаман ёмон,
Чунки у ниқобга ўралган илон.
Агар Тангрим ўзи бўлса меҳрибон,
Унинг заҳаридан қоламан омон.

Ko'rinmas dushmandan qo'rqaman yomon,
Chunki u niqobga o'ralgan ilon.
Agar Tangrim o'zi bo'lsa mehribon,
Uning zaharidan qolaman omon.

Севги қасамини бузмоқ ҳам мумкин,
Ишқ ҳам инсон каби туғилар, ўлар.
Вафо, садоқатни унутма лекин,
Фақат дилдан севсанг иқболнинг кулар.

Sevgi qasamini buzmoq ham mumkin,
Ishq ham inson kabi tug'ilar, o'lar.
Vafo, sadoqatni unutmam lekin,
Faqat dildan sevsang iqboling kular.

Ростдан рост, ёлғондан ёлғон туғилар,
Отдан от, полвондан полвон туғилар.
Оламда шу қонун ҳукмрон экан,
Ҳақиқий инсондан инсон туғилар.

Rostdan rost, yolg'ondan yolg'on tug'ilar,
Otdan ot, polvondan polvon tug'ilar.
Olamda shu qonun hukmron ekan,
Haqiqiy insondan inson tug'ilar.

Бу оламда янги сўз демоқ мушкул,
Ҳамма гап илгари айтиб кетилган.
Кашфиёт қилдим деб, мақтаниш бир пул,
Ҳар битта сўқмоқдан минг бор ўтилган.

Bu olamda yangi so'z demoq mushkul,
Hamma gap ilgari aytib ketilgan.
Kashfiyot qildim deb, maqtanish bir pul,
Har bitta so'qmoqdan ming bor o'tilgan.

Сенга содиқларга садоқат кўрсат,
Чунки вафодорлик энг олий ҳиммат.
Қалбаки дўстлардан қутулган фурсат,
Дўстлик касб этажак қадр ва қиммат.

Senga sodiqlarga sadoqat ko'rsat,
Chunki vafodorlik eng oliy himmat.
Qalbaki do'stlardan qutulgan fursat,
Do'stlik kasb etajak qadr va qimmat.

Ҳар саҳар уйғониб, тоб бераман соатга,
Гўёки шу туфайли вақт миллари юради.
Аслида қойил қолинг бу олий адолатга,
Фалак чархи айланиб, менга ҳам тоб беради.

Har sahar uyg'onib, tob beraman soatga,
Go'yoki shu tufayli vaqt millari yuradi.
Aslida qoyil qoling bu oliy adolatga,
Falak charxi aylanib, menga ham tob beradi.

Инсон бахти қўш илдизли бир дарахт,
Бир илдизнинг номи эрурким қудрат.
Иккинчи илдизи сабр ва бардош,
Иккиси бўлмаса инсондир бадбахт.

Inson baxti qo'sh ildizli bir daraxt,
Bir ildizning nomi erurkim qudrat.
Ikkinchi ildizi sabr va bardosh,
Ikkisi bo'lmasa insondir badbaxt.

Баъзан бўса билан заҳар беришар,
Кўксингга бош қўйиб, қилар корингни.
Гоҳо дўстинг бўлиб, теринг шилишар,
Ҳеч ким тингламагай оҳу зорингни.

Ba'zan bo'sa bilan zahar berishar,
Ko'ksingga bosh qo'yib, qilar koringni.
Goho do'sting bo'lib, tering shilishar,
Hech kim tinglamagay ohu-zoringni.

Кўпчилик ёқтирган нарсани ҳеч бир
Қўриқлаб ўтирманг, амалда тақсир.
Бировдан асрасанг, бошқаси олар
Ва ё йўқ қилишар. Бу шундай тақдир.

Ko'pchilik yoqtirgan narsani hech bir
Qo'riqlab o'tirmang, amalda taqsir.
Birovdan asrasang, boshqasi olar
Va yo yo'q qilishar. Bu shunday taqdir.

Бериб бўлмас соқовга тил, нодонга ақл,
Эринчоққа эса ғайрат-шижоат.
Ўтмиш аждодлардан қолмишким нақл:
«Эшакка дарс бериш кулгили одат».

Berib bo'lmas soqovga til, nodonga aql,
Erinchoqqa esa g'ayrat-shijoat.
O'tmish ajdodlardan qolmishkim naql:
«Eshakka dars berish kulgili odat».

* * *

Тошларни сув ювиб қумдай эзгандек,
Вужуд эзилади ҳаёт зарбидан.
Рассом шоҳ асарин қумга чизгандек,
Умр барханига қўшилар бадан.

Toshlarni suv yuvib qumday ezgandek,
Vujud eziladi hayot zarbidan.
Rassom shoh asarın qumga chizgandek,
Umr barhaniga qo'shilar badan.

* * *

Дилдан куймас дардин кўз-кўз қилади,
Бедардлар дардманддан доим кулади.
Фалак чархи эса айланар тинмай,
Ўйламай гапирган тирик ўлади.

Dildan kuymas dardin ko'z-ko'z qiladi,
Bedardlar dardmanddan doim kuladi.
Falak charxi esa aylanar tinmay,
O'ylamay gapirgan tirik o'ladi.

Тўнғизга тозалик иллат туюлгай,
Тулкига айёрлик қудрат туюлгай.
Чаён заҳар солиб роҳат оладур,
Нокасга ёмонлик шуҳрат туюлгай.

To'ng'izga tozalik illat tuyulgay,
Tulkiga ayyorlik qudrat tuyulgay.
Chayon zahar solib rohat oladur,
Nokasga yomonlik shuhrat tuyulgay.

Умрим қанчалигин билади худо,
Бир кун ўзи менга беради нидо.
Эй, сен менга ўлим тилаган банда,
Мен бўлмасам сенга кенг қолмас дунё.

Umrim qanchaligin biladi xudo,
Bir kun o'zi menga beradi nido.
Ey, sen menga o'lim tilagan banda,
Men bo'lmasam senga keng qolmas dunyo.

* * *

Тарихий хотира туш эмас асло,
У рўё ҳам эмас, кўринмас, аммо.
У бизга маънавий шамчироқ эрур,
Келажакка йўлни ёритгич зиё.

Tarixiy хотира tush emas aslo,
U ro'yo ham emas, ko'rinmas, ammo.
U bizga ma'naviy shamchiroq' erur,
Kelajakka yo'lni yoritgich ziyo.

* * *

Баъзи бир ҳаётдан тўйган кимсалар
Умрим ўтди, ози қолди десалар.
Ишонманг, Оллоҳнинг карами кенгдир,
Кимдир кўпроқ яшар худо берса гар.

Ba'zi bir hayotdan to'ygan kimsalar
Umrin o'tdi, ozi qoldi desalar.
Ishonmang, Ollohning karami kengdir,
Kimdir ko'proq yashar xudo bersa gar.

* * *

Камолга етмак-чун ялмга интил,
Илм — хазиналар калити, билгил.
Муқаддас китоблар таъкидлар шунн,
Таврот ва Забур ҳам, Қуръон ва Инжил.

Kamolga yetmak-chun ilmga intil,
Ilm — hazinalar kaliti, bilgil.
Muqaddas kitoblar ta'kidlar shuni,
Tavrot va Zabur ham, Qur'on va Injil.

* * *

Энг буюк бахтсизлик мутелик эрур,
Муте бандасидан иқбол юз бурур.
Турт мучанг бут бўлиб, танинг соғ бўлса,
Тиланма, руҳни тарк этмасин гурур.

Eng buyuk baxtsizlik mutelik erur,
Mute bandasidan iqbol yuz burur.
To'rt muchang but bo'lib, taning sog' bo'lsa,
Tilanma, ruhni tark etmasin g'urur.

* * *

Не бахт, рўё аро иймон сақламоқ,
Дўстнинг дўсти бўлиб ишонч оқламоқ.
Чин дўст ҳам хатолар қилган онларда
Жоиздир кечириб, кўнглин овламоқ.

Ne baxt, ro'yo aro iymon saqlamoq,
Do'stning do'sti bo'lib ishonch oqlamoq.
Chin do'st ham xatolar qilgan onlarda
Joizdir kechirib, ko'nglin ovlamoq.

* * *

Бандасин бозорда тош ҳам алдайди,
Ҳатто қозондаги ош ҳам алдайди.
Ҳалол одам топшиш мушкул иш бўлгач,
Гўдак кўзидаги ёш ҳам алдайди.

Bandasin bozorda tosh ham aldaydi,
Hatto qozondagi osh ham aldaydi.
Halol odam topish mushkul ish bo'lgach,
Go'dak ko'zidagi yosh ham aldaydi.

* * *

Исмларда жисм мужассам,
Исмларда моҳият аён.
Лекин исми хунук бўлса ҳам
Одобила гузалдир инсон.

Ismlarda jism mujassam,
Ismlarda mohiyat ayon.
Lekin ismi xunuk bo'lsa ham
Odobila go'zaldir inson.

* * *

Ўзгани кузатар ўз иши қолиб,
Ақлдан қизиқиш келади қолиб.
Кўзланган манзилга ета олмагач,
Йиқитгиси келар ўзгани чалиб,

O'zgani kuzatar o'z ishi qolib,
Aqldan qiziqish keladi g'olib.
Ko'zlangan manzilga yeta olmagach,
Yiqitgisi kelar o'zgani chalib,

Тингловчига ўн қайтарсанг тushунмаса
Ё бўлмаса тushунай деб урунмаса,
Товушингни баралла қўй, англаб етсин,
Фаросатсиз эшак калтак смай нетсин.

Tinglovchiga o'n qaytarsang tushunmasa
Yo bo'lmasa tushunay deb urunmasa,
Tovushingni baralla qo'y, anglab yetsin,
Farosatsiz eshak kaltak yemay netsin.

Фитна билан ғаламис лавозимга эришар,
Яна янги мансаблар олайн, деб тиришар.
Бироқ охир-оқибат ранги рўйи қародир,
Фақат ҳалол одамнинг иши доим юришар.

Fitna bilan g'alamis lavozimga erishar,
Yana yangi mansablar olayin, deb tirishar.
Biroq oxir-oqibat rangi-ro'yi qarodir,
Faqat halol odamning ishi doim yurishar.

Эгизакка ўхшар тақлид ва талқин,
Бироқ бири хунук, бошқаси ёрқин.
Тақлид пуч ёнғоқнинг ўзи бўлса гар,
Ёнғоқнинг тўқ мағзи ҳақиқий талқин.

*Egizakka o'xshar taqlid va talqin,
Biroq biri xunuk, boshqasi yorqin.
Taqlid puch yong'oqning o'zi bo'lsa gar,
Yong'oqning to'q mag'zi haqiqiy talqin.*

Ёлғизликдан ақл занглар, саховат ўлар,
Ёмонлар ичида бузилар ахлоқ.
Вожаб, не учун қалб ғамга тўлар,
Жамият гар хушомадни айласа байроқ.

*Yolg'izlikdan aql zanglar, saxovat o'lar,
Yomonlar ichida buzilar axloq.
Voajab, ne uchun qalb g'amga to'lar,
Jamiyat gar xushomadni aylasa bayroq.*

Ҳақ учун қувғинда бўлмоқ не бахтдир,
Унга ҳақнинг ўзи тож ила тахтдир.
Тўғрилиқдан кўрқиб, ёлғон гапириб
Юрган бандаларнинг бари бадбахтдир.

Haq uchun quvg'inda bo' lmoq ne baxtdir,
Unga haqning o'zi toj ila taxtdir.
To'g'rilikdan ko'rquib, yolg'on gapirib
Yurgan bandalarning bari badbaxtdir.

Ҳар қандай гўзаллик мукамал эмас,
Мукамаллик фақат Оллоҳга хосдир.
Лекин ким гўзаллик қадрини билмас,
Фаросат илмида эшакка дўстдир.

Har qanday go'zallik mukammal emas,
Mukammallik faqat Ollohga xosdir.
Lekin kim go'zallik qadrini bilmas,
Farosat ilmida eshakka do'stdir.

* * *

Қалби оқу покиза ишли
Ақли бутун ва эсли, ҳушли
Кимсаларда қўрқув бўлмагай,
Чунки унинг иймони кучли.

Qalbi oqu pokiza ishli
Aqli butun va esli, hushli
Kimsalarda qo'rquv bo'lmagay,
Chunki uning iymoni kuchli.

* * *

Бахтсизлик инсоннинг даҳшатли ёви,
Мажруҳ қилиб ташлар кулфатлар дови.
Бандаси боумид чидагай, аммо
Баридан оғирдир бахтнинг синови.

Baxtsizlik insonning dahshatli yovi,
Majruh qilib tashlar kulfatlar dovi.
Bandasi boumid chidagay, ammo
Baridan og'irdir baxtning sinovi.

* * *

Тарих сабоғини қийин ўрганмоқ,
Такрорлаш ҳам бунда фойда бермайди.
Қўлни қалам қилган, заминни варақ,
Тарих яратганнинг ўзи ўлмайди.

Tarix sabog'ini qiyin o'rganmoq,
Takrorlash ham bunda foyda bermaydi.
Qo'lni qalam qilgan, zaminni varaq,
Tarix yaratganning o'zi o'lmaydi.

* * *

Тарих аждодларнинг васиятидир,
Фақат у кейинроқ ёзилган холос.
Демак у кимнингдир ўй-ниятидир,
Ҳақиқий дасхатдан фарқ қилар бироз.

Tarix ajdodlarning vasiyatidir,
Faqat u keyinroq yozilgan xolos.
Demak u kimningdir o'y-niyatidir,
Haqiqiy dasxatdan farq qilar biroz.

* * *

Ҳоким, икки дўстинг бор,
Булар ақлу адолат.
Икки душман ҳам тайёр:
Пора билан хушомад.

Hokim, ikki do'sting bor,
Bular aqlu-adolat.
Ikki dushman ham tayyor:
Pora bilan xushomad.

* * *

Мева фарқ пишганда мазага тўлар,
Бетакрор ҳид берар етилган гуллар.
Ажал яқинлашган сари ҳаёт ҳам
Ғоятда лаззатли, азиз туюлар.

Meva g'arq pishganda mazaga to'lar,
Betakror hid berar yetilgan gullar.
Ajal yaqinlashgan sari hayot ham
G'oyatda lazzatli, aziz tuyular.

Камолга етмоқнинг беш белгиси бор,
Тишларинг тўкилар, сочда оппоқ қор.
Истаклар бошингни тарк этар сочдай,
Кўздан нур сўнади, қалбдан-чи баҳор.

Kamolga yetmoqning besh belgisi bor,
Tishlaring to'kilar, sochda oppoq qor.
Istaklar boshingni tark etar sochday,
Ko'zdan nur so'nadi, qalbdan-chi bahor.

Қиморбозни кўрдим, чекарди нола,
Дедим: «Ютқазмоққа чора йўқ, бола».
Деди: «Ютқазганим қилмагай алам,
Пулим етмагани бўлдида бало».

Qimorbozni ko'rdim, chekardi nola,
Dedim: «Yutqazmoqqa chora yo'q, bola».
Dedi: «Yutqazganim qilmagay alam,
Pulim yetmagani bo'ldida balo».

* * *

Кичкина ўрага ўхшайди ҳамён,
Унда макон топар фойда ва зиён.
Баъзида бу ўра бўшаб қолганда,
Унга кўмилади бечора виждон.

Kichkina o'raga o'xshaydi hamyon,
Unda makon topar foyda va ziyon.
Ba'zida bu o'ra bo'shab qolganda,
Unga ko'miladi bechora vijdon.

* * *

Ерни боқмай ўзинг тўймассан,
Меҳнат қилгил ахир, куймассан.
Машаққат чекмасанг кўрмассан роҳат,
Бу гапларни насиҳатга йўймассан?

Yerni boqmay o'zing to'ymassan,
Mehnat qilgil axir, kuymassan.
Mashaqqat chekmasang ko'rmassan rohat,
Bu gaplarni nasihatga yo'ymassan?

* * *

Ақл билан заковати қабристонда кўринар,
Ўликларга эътибор тирикларга билинар.
Охиратни ўйламоқ улуг бир фазилатдир,
Барча савоблар у кун сарҳисоб ҳам қилинар.

Aql bilan zakovati qabristonda ko'rinar,
O'liklarga e'tibor tiriklarga bilinar.
Oxiratni o'ylamoq ulug' bir fazilatdir,
Barcha savoblar u kun sarhisob ham qilinar.

* * *

Иккиланиш — азоб-уқубат,
Бошимизга келтирар кулфат.
Бир қарорга келмагунча то,
Қалбимизни кемирар ғурбат.

Ikkilanish — azob-uqubat,
Boshimizga keltirar kulfat.
Bir qarorga kelmaguncha to,
Qalbimizni kemirar g'urbat.

Сен, эй чанқоқликдан азият чеккан,
Вужудида кулфат уругин эккан,
Лаблари ёрилиб, ҳолсиз энтиккан,
Қудуқ қазгин эди тезкор ва чаққон.

Sen, ey chanqoqlikdan aziyat chekkan,
Vujudida kulfat urug'in ekkan,
Lablari yorilib, holsiz entikkan,
Quduq qazgin edi tezkor va chaqqon.

Ҳалолдан чиқади яхши тижоратчи,
Тўғри одамдан кучли сиёсатчи,
Икки дунё бир бўлса ҳам чиқмагай —
Ўғри одамдан тўғри назоратчи.

Haloldan chiqadi yaxshi tijoratchi,
To'g'ri odamdan kuchli siyosatchi,
Ikki dunyo bir bo'lsa ham chiqmagay —
O'g'ri odamdan to'g'ri nazoratchi.

* * *

Илдизни қидирган, эй гофил банда,
Дарахтга чиқардинг ақлинг бўлганда.
Ахир сен томирни очиб бўлгунча
Мевани еб, биров урди-ку, ханда.

Ildizni qidirgan, ey g'ofil banda,
Daraxtga chiqarding aqling bo'lganda.
Axir sen tomirni ochib bo'lguncha
Mevani yeb, birov urdi-ku, xanda.

* * *

Берай деб гадога хайр ила эҳсон,
Тинимсиз очилиб-ёпилган ҳамён
Кераксиз матоҳга айланар тезда,
Чунки тугаб қолар ичидаги кон.

Beray deb gadoga xayr ila ehson,
Tinimsiz ochilib-yopilgan hamyon
Keraksiz matohga aylanar tezda,
Chunki tugab qolar ichidagi kon.

* * *

Бир парча эт бўлиб туғилган одам,
Гоҳида сигмайди ернинг бағрига.
Шунда ғазабланиб, бу она ер ҳам
Бандани тортади замин қаърига.

Biр parcha et bo'lib tug'ilgan odam,
Gohida sig'maydi yerning bag'riga.
Shunda g'azablanib, bu ona yer ham
Bandani tortadi zamin qa'riga.

* * *

Эртанги кунга фол очма, ўтмишни унут,
Шу кун билан яша, баҳору қишни унут.
Ёшлик ўтганига қайғурма асло,
Қолгани ҳам ўтар, ташвишни унут.

Ertangi kunga fol ochma, o'tmishni unut,
Shu kun bilan yasha, bahoru qishni unut.
Yoshlik o'tganiga qayg'urma aslo,
Qolgani ham o'tar, tashvishni unut.

Ўликларга қойил қолмоқ тирикларга писанда,
Гўё тирик чоғидаёқ, буюк бўлмоқ осонда?
Арвоҳларни тинч қўяйлик, жойлари бўлсин жаннат,
«Марҳум шердан тирик сичқон пеш»,
деганлар, эй банда.

O'liklarga qoyil qolmoq tiriklarga pisanda,
Go'yo tirik chog'idayoq, buyuk bo'lmoq osonda?
Arvohlarni tinch qo'yaylik, joylari bo'lsin jannat,
«Marhum sherdan tirik sichqon pesh»,
deganlar, ey banda.

Чувалчангни кўриб, илон деб, алданма,
Мободо кесак тишлаб, нон деб, алданма.
Ўзингдан ўзга йўқ ғамингни егич,
«Жоним», деса сен ҳам жон деб, алданма.

Chuvalchangni ko'rib, ilon deb, aldanma,
Mobodo kesak tishlab, non deb, aldanma.
O'zingdan o'zga yo'q g'amingni yegich,
«Jonim», desa sen ham jon deb, aldanma.

Ҳатто душманга ҳам ёмонлик тилама,
Лекин ундан ҳаргиз омонлик тилама.
Ёвингга ҳар нарсани тилашинг мумкин,
Фақат унга сен қаҳрамонлик тилама.

Hatto dushmanga ham yomonlik tilama,
Lekin undan hargiz omonlik tilama.
Yovingga har narsani tilashing mumkin,
Faqat unga sen qahramonlik tilama.

Қаро тун мусибат, ғам рамзи бўлмиш,
Тонг эса рўшнолик, иқбол қуёши.
Лекин оппоқ тонгни қаро тун туғмиш,
Шу боис эгизак бахт ва кўз ёши.

Qaro tun musibat, g'am ramzi bo'lmish,
Tong esa ro'shnolik, iqbol quyoshi.
Lekin oppoq tongni qaro tun tug'mish,
Shu bois egizak baxt va ko'z yoshi.

Ҳар фаслнинг ўз кўрки, таровати бор,
Гўзаллик рамзидир келинчак баҳор.
Қиш қаҳр, ёз меҳр тимсоли бўлса,
Олтин куз тўкинлик, рўшноликка ёр.

Har faslning o'z ko'rgi, tarovati bor,
Go'zallik ramzidir kelinchak bahor.
Qish qahr, yoz mehr timsoli bo'lsa,
Oltin kuz to'kinlik, ro'shnolikka yor.

Нафси ёмон қўй ҳам ваҳшийдир, аммо,
Тангри унга зарра ақл бермаган асло.
Бўри тўйгач ортиқ ейишни билмас,
Қўй эса ёрилиб кетса ҳам тўймас.

Nafsi yomon qo'y ham vahshiydir, ammo,
Tangri unga zarra aql bermagan aslo.
Bo'ri to'ygach ortiq yeyishni bilmas,
Qo'y esa yorilib ketsa ham to'ymas.

* * *

Йўлимни равон қил, Оллоҳим, ўзинг,
Манзил ва мақсадга етайин тезроқ.
Ақлимни чархласин илоҳий сўзинг,
Меҳринг қалбда бўлсин, ёнувчи маёқ.

Yo'limni ravon qil, Oллоhim, o'zing,
Manzil va maqsadga yetayin tezroq.
Aqlimni charxlasin ilohiy so'zing,
Mehring qalbda bo'lsin, yonuvchi mayoq.

* * *

Бало бизга ёпишса, бунга айбдор ўзимиз,
Сабаб бўлар гоҳида шу очофат кўзимиз.
Оқибатда бир умр қаро бўлар юзимиз,
Кўтаролмай бошини юрар ўғил-қизимиз.

Balo bizga yopishsa, bunga aybdor o'zimiz,
Sabab bo'lar gohida shu ochofat ko'zimiz.
Oqibatda bir umr qaro bo'lar yuzimiz,
Ko'tarolmay boshini yurar o'g'il-qizimiz.

* * *

Бахил кимсалардан омад юз бурар,
Кўнгли пок одамнинг иқболи кулар.
Олтинни балчиққа ботирсангда гар,
Артганинда яна ярқираб турар.

Baxil kimsalardan omad yuz burar,
Ko'ngli pok odamning iqboli kular.
Oltinni balchiqqa botirsangda gar,
Artganingda yana yarqirab turar.

* * *

Юлдузни бенарвон ургувчи йигит,
Энг аввал дилиндан ғурурни йиқит.
Ожизларга шафқат, мурувватда бул,
Кўнглинг ғаш қилмасян мен берган ўгит.

Yulduzni benarvon urguvchi yigit,
Eng avval dilingdan g'ururni yiqit.
Ojizlarga shafqat, muruvvatda bo'l,
Ko'ngling g'ash qilmasin men bergan o'git.

Сен эй шон-шухратни севувчи инсон,
Шон-шавкат отини миншинг осон.
Лек бу от гавдангни илиб отганда,
Шиддат билан ерга тушмоғинг ёмон.

Sen ey shon-shuhratni sevuvchi inson,
Shon-shavkat otini minishing oson.
Lek bu ot gavgangni ilib otganda,
Shiddat bilan yerga tushmog'ing yomon.

Ўхшашига қараб чиқарамиз хулоса,
Икки томчи сувдай ўхшаса роса.
Иккаласи бир хил бўлмоғи мушкул,
Балки бири заҳардир, бошқаси тоза.

O'xshashiga qarab chiqaramiz xulosa,
Ikki tomchi suvday o'xshasa rosa.
Ikkalasi bir xil bo'lmog'i mushkul,
Balki biri zahardir, boshqasi toza.

Бахтлига ҳасад қилма, куймасин жон,
Бахтлига ҳалал берма, сурсин даврон.
Бахтингни таҳлил қилма, ундан қувон,
Шуларга амал қилсанг, ёруғ жаҳон.

Baxtliga hasad qilma, kuymasın jon,
Baxtliga halal berma, sursin davron.
Baxtingni tahlil qilma, undan quvon,
Shularga amal qilsang, yorug' jahon.

Тартибсизлик эркинликка тушовдир,
Тартибсиз кимсалар ўзига ёвдир.
Тартиб-қондани бузган улоқча,
Албатта, бўри ё тулкига овдир.

Tartibsizlik erkinlikka tushovdir,
Tartibsiz kimsalar o'ziga yovdir.
Tartib-qoidani buzgan uloqcha,
Albatta, bo'ri yo tulkiga ovdır.

* * *

Ҳаёт сарҳадсиздир, умр чекланган,
Лек оғир жумбоқлар бизга юкланган.
Одамлик гаштини сурмоқлик учун
Инсон бўлсин доим руҳан покланган.

Hayot sarxadsizdir, umr cheklangan,
Lek og'ir jumboqlar bizga yuklangan.
Odamlilik gashtini surmoqlik uchun
Inson bo'lsin doim ruhan poklangan.

* * *

Бемаъни туюлар баъзида фикр,
Магар унга ақл бовар қилмаса.
Балки ақлимизнинг ўзи ўтмасдир,
Фикрнинг мағзини чақа билмаса.

Bema'ni tuyular ba'zida fikr,
Magar unga aql bovar qilmasa.
Balki aqlimizning o'zi o'tmasdir,
Fikrning mag'zini chaqa bilmasa.

* * *

Олим, сен қанчалик бўлсангда оқил,
Гарчи эъзозласа сени бутун эл,
Ўргата олмассан нодонга ақл,
Йўқдан бор бўлмайди, шунини яхши бил.

Olim, sen qanchalik bo'lsangda oqil,
Garchi e'zozlasa seni butun el,
O'rgata olmassan nodonga aql,
Yo'qdan bor bo'lmaydi, shuni yaxshi bil.

* * *

Табиблар топдилар кўп дардга даво,
Ҳатто тузатдилар рак-саратонни.
Дунёда бир дард бор мутлақ бедаво,
Тузатиб бўлмас асли нодонни.

Tabiblar topdilar ko'p dardga davo,
Hatto tuzatdilar rak-saratonni.
Dunyoda bir dard bor mutlaq bedavo,
Tuzatib bo'lmas asli nodonni.

* * *

Юзлар бор юзлигин бўлмайди билиб,
Чунки ниқоб кийган тасқара бўлиб.
Манфаат бор жойдан нари жилмайди,
Ит номин олсада, масхара бўлиб.

Yuzlar bor yuzligin bo'lmaydi bilib,
Chunki niqob kiygan tasqara bo'lib.
Manfaat bor joydan nari jilmaydi,
It nomin olsada, masxara bo'lib.

* * *

Тунда ширин уйқу бахш этган бода
Тонгда бош оғриғин қўзғатмоғи бор.
Охир юзинг қаро, ҳолинг афтода,
Дайди итдек сени қилар хору зор.

Tunda shirin uyqu baxsh etgan boda
Tongda bosh og'rig'in qo'zg'atmog'i bor.
Oxir yuzing qaro, holing aftoda,
Daydi itdek seni qilar xoru-zor.

* * *

Инсон, бахт-иқболни излама четдан,
Сенинг қалбингдадир манзили унинг.
Дўзахни ҳам асло қидирма четдан,
Жаннат кўнглингдадир истаган кунинг.

Inson, baxt-iqbolni izlama chetdan,
Sening qalbingdadir manzili uning.
Do'zaxni ham aslo qidirma chetdan,
Jannat ko'nglingdadir istagan kuning.

* * *

Жаҳду жадал қимордай бир гап,
Бахтинг кулса, ютуқ мўл бўлар.
Лекин омад бериб кетса чап,
Кўз ёшингдан ёқанг ҳўл бўлар.

Jahdu-jadal qimorday bir gap,
Baxting kulsa, yutuq mo'l bo'lar.
Lekin omad berib ketsa chap,
Ko'z yoshingdan yoqang ho'l bo'lar.

* * *

Алифбони яратганлар муъжиза билан
Бизга тутиб беролдилар калава учин.
Етмоқ бўлсак ҳақиқатга қадам-бақадам,
Мустаҳкамроқ ушлаш жоиз калава учин.

Alifboni yaratganlar mo'jiza bilan
Bizga tutib beroldilar kalava uchun.
Yetmoq bo'lsak haqiqatga qadam-baqadam,
Mustahkamroq ushlarish joiz kalava uchun.

* * *

Сухбатдошни алдамоққа уринмоқ бекор,
Чунки у ҳам балки сени алдашга тайёр.
Ёлғон сўзлаб, эвазига ёлғон олгунча,
Тўғри сўзлаб, тўғри тинглар ҳақиқий айёр.

Suhbatdoshni aldamoqqa urinmoq bekor,
Chunki u ham balki seni aldashga tayyor.
Yolg'on so'zlab, evaziga yolg'on olguncha,
To'g'ri so'zlab, to'g'ri tinglar haqiqiy ayyor.

Эртакларда халқнинг дарду ғуссаси бордир,
Унда марднинг салобатли жуссаси бордир.
Номардларнинг махлуқона каллаларини
Қўйиб болта урадиган кундаси бордир.

Ertaklarda xalqning dardu g'ussasi bordir,
Unda mardning salobatli jussasi bordir.
Nomardlarning maxluqona kallalarini
Qo'yib bolta uradigan kundasi bordir.

Билки, ўғлон, шону шуҳрат мартаба эмас,
Ҳаёт нархи мансаб ва пул, дабдаба эмас.
Қарсақлар ва шўх қизларнинг илтижолари
Шамол каби ўткинчи — бу сафсата эмас.

Bilki, o'g'lon, shonu-shuhrat martaba emas,
Hayot narxi mansab va pul, dabdaba emas.
Qarsaklar va sho'x qizlarning iltijolari
Shamol kabi o'tkinchi — bu safsata emas.

Фойданинг иссиғи офтобдан кучли,
У қуритар инсон қалбин ва ақлин.
Шу боис фойданинг изидан қувса,
Танимай қоласан тижорат ақлин.

Foydaning issig'i oftobdan kuchli,
U quritar inson qalbin va aqlin.
Shu bois foydaning izidan quvsa,
Tanimay qolasan tijorat ahlin.

Умр давомида турфаранг маъно,
Кимдир туғилибоқ шу заҳот «ўлур».
Ҳайрат ва ҳаяжон бундамас, аммо,
Баъзилар ўлгандан кейин «туғилур».

Umr davomida turfarang ma'no,
Kimdir tug'iliboq shu zahot «o'lur».
Hayrat va hayajon bundamas, ammo,
Ba'zilar o'lgandan keyin «tug'ilur».

* * *

Ҳеч ким уринмаган ишга қўл уриб,
Биров айтолмаган сўзни айтганлар
Тирик қолишади бир бора ўлиб,
Дунёга янгитдан яна қайтарлар.

Hech kim urinmagan ishga qo'l urib,
Birov aytolmagan so'zni aytganlar
Tirik qolishadi bir bora o'lib,
Dunyoga yangitdan yana qaytarlar.

* * *

Бошқалардан бўйинг баланд бўлса-да,
Чиройинг қуёшдай ёниб турса-да,
Қаддинг букилажак, ҳуснинг сўнажак,
Ақлинг устун бўлса, бахтинг кулажак.

Boshqalardan bo'ying baland bo'lsa-da,
Chiroying quyoshday yonib tursa-da,
Qadding bukilajak, husning so'najak,
Aqling ustun bo'lsa, baxting kulajak.

* * *

Ҳамроҳ бўлсанг ҳар қандай бўшга,
Ғамгузори бўлсанг ялқовнинг,
Етолмайсан бир тишлам гўштга,
Бароридан келмагай овинг.

Hamroh bo'lsang har qanday bo'shga,
G'amguzori bo'lsang yalqovning,
Yetolmaysan bir tishlam go'shtga,
Baroridan kelmagay oving.

* * *

Қасрда олчоқлик иззатда бўлиб,
Ижобий хислатлар топталса агар,
У ерда адолат, ҳамият ўлиб,
Ўрнини ваҳм, очлик ва ўлим олар.

Qayerda olchoqlik izzatda bo'lib,
Ijobiy xislatlar toptalsa agar,
U yerda adolat, hamiyat o'lib,
O'rnini vahm, ochlik va o'lim olar.

Қуриётган денгиз кўлмакка ўхшар,
Мақсадсиз умр эса эрмакка ўхшар.
Мақсадсиз ва сувсиз ҳаёт бор, демак
Ўта тутуруқсиз эртакка ўхшар.

Quriyotgan dengiz ko'lmakka o'xshar,
Maqsadsiz umr esa ermakka o'xshar.
Maqsadsiz va suvsiz hayot bor, demak
O'ta tuturuqsiz ertakka o'xshar.

Асл мавжудотлар не сабаб мўртлар?
Меъанинг асилини ейдилар қуртлар.
Улуғ одамларнинг қалбига эса
Жойлашиб олишар қанча бевурдлар.

Asl mavjudotlar ne sabab mo'rtlar?
Me'vaning asilin yeydilar qurtlar.
Ulug' odamlarning qalbiga esa
Joylashib olishar qancha beburdlar.

* * *

Гуноҳ мендан, Тангри, кечирмоқ сендан,
Қора рўйхатингдан ўчирмоқ сендан.
Ахир тавба қилдим, бўйнимни эгиб,
Эзгулик шаробин ичирмоқ сендан.

Gunoh mendan, Tangri, kechirmoq sendan,
Qora ro'yxatingdan o'chirmoq sendan.
Axir tavba qildim, bo'yimni egib,
Ezgulik sharobin ichirmoq sendan.

* * *

Газандадан қутилмоқ учун
Ўрмонга ўт қўювчилар бор.
Афсус, қолар газанда бутун,
Ўрмон ёниб бўлсада абгор.

Gazandadan qutilmoq uchun
O'rmonga o't qo'yuvchilar bor.
Afsus, qolar gazanda butun,
O'rmon yonib bo'lsada abgor.

* * *

Гумроҳ бандаларинг бунча кўп, Тангрим,
Ё улар ясалган лой бўлакчами?
Молу дунё учун тилишар бағрин,
Уларнинг Оллоҳи молу ақчами?

Gumroh bandalaring buncha ko'p, Tangrim,
Yo ular yasalgan loy bo'lakchami?
Molu-dunyo uchun tilishar bag'rin,
Ularning Ollohi molu-aqchami?

* * *

Мададкорим ўзинг, Оллоҳим,
Етармикан сенга дил оҳим?
Душман қайдан ёғилар, билмам,
Ўзинг бўлгил ёлғиз паноҳим.

Madadkorim o'zing, Ollohim,
Yetarmikan senga dil ohim?
Dushman qaydan yog'ilar, bilmam,
O'zing bo'lgil yolg'iz panohim.

Мол билан ўлчанар оталик меҳри,
Пулга сотилади шайтоннинг макри.
Дажжолга дарс бергич каззоблар бордир,
Нега ҳеч келмайди Оллоҳнинг қаҳри?

Mol bilan o'lganar otalik mehri,
Pulga sotiladi shaytonning makri.
Dajjolga dars bergich kazzoblar bordir,
Nega hech kelmaydi Ollohning qahri?

Жигарман деб, жигарингни тешади,
Еб турган ризқингга заҳар қўшади.
Фойданг тегса пойингни ҳам қучади,
Ишинг тушса сендан дарҳол кечади.

Jigarman deb, jigaringni teshadi,
Yeb turgan rizqingga zahar qo'shadi.
Foydang tegsa poyingni ham quchadi,
Ishing tushsa sendan darhol kechadi.

Яхшиликка яхшилик кутманг,
Ёмонлик бўп қайтар, унутманг.
Лек яхшилик қилинг ҳаммага,
Ёмонликнинг йўлидан ўтманг.

Yaxshilikka yaxshilik kutmang,
Yomonlik bo'p qaytar, unutmang.
Lek yaxshilik qiling hammaga,
Yomonlikning yo'lidan o'tmang.

Кўнгил гирёнлигинг қолмади сени,
Кимларга ошино айладинг мени?
Севмасга суйкалиб, ёрдан қочасан,
Ақл кўчасига кирганинг қани?

Ko'ngil giryonliging qolmadi seni,
Kimlarga oshino aylading meni?
Sevmasga suykilib, yordan qochasan,
Aql ko'chasiga kirganing qani?

* * *

Мен сизга мафтунман қудратли тоғлар,
Буюклик тимсоли, шавкатли тоғлар.
Лекин армоним бор қалбим қаърида,
Мен чиқолмай, сизга чиқмишдир зоғлар.

Men sizga maftunman qudratli tog'lar,
Buyuklik timsoli, shavkatli tog'lar.
Lekin armonim bor qalbim qa'rida,
Men chiqolmay, sizga chiqmishdir zog'lar.

* * *

Сенга туҳмат қилишар кўролмасликдан,
Иқболингга боқиб, тинч юролмасликдан.
Эътибор берма, ҳеч йўлингдан қолма,
Бошга кулфат келар жим туролмасликдан.

Senga tuhmat qilishar ko'rolmaslikdan,
Iqbolingga boqib, tinch yurolmaslikdan.
E'tibor berma, hech yo'lingdan qolma,
Boshga kulfat kelar jim turolmaslikdan.

* * *

Ҳазилни чинга йўйма, ёмон бўлади,
Умрингнинг баҳори хазон бўлади.
Руҳингга йўлатма шубҳа-гумонни,
Шунда мушкулларинг осон бўлади.

Hazilni chinga yo'yuma, yomon bo'ladi,
Umringning bahori xazon bo'ladi.
Ruhingga yo'latma shubha-gumonni,
Shunda mushkullaring oson bo'ladi.

* * *

Дардни тан олмоқлик шунчалар орми?
Соғлом танда ҳеч бир иситма борми?
Руҳингга маънавий мадад излагил,
Хасталиқда мардлик — кулфатнинг ярми.

Dardni tan olmoqlik shunchalar ormi?
Sog'lom tanda hech bir isitma bormi?
Ruhingga ma'naviy madad izlagil,
Xastalikda mardlik — kulfatning'yarmi.

* * *

Чин дўст зарур пайтда ёнингда ҳозир,
Бахтга ёр, ғамингдан қақшайди зир-зир.
Сен учун жондан ҳам, молдан ҳам кечар,
Қаллоб дўст — мисоли шабада, ғир-ғир.

Chin do'st zarur paytda yoningda hozir,
Baxtga yor, g'amingdan qaqshaydi zir-zir.
Sen uchun jondan ham, moldan ham kechar,
Qallob do'st — misoli shabada, g'ir-g'ir.

* * *

Қулликнинг тамғаси руҳимиздадир,
Бўшанг иродамиз уйқумиздадир.
Кўз очиб оламга дадил боқолсак —
Эркимиз тизгини қўлимиздадир.

Qullikning tamg'asi ruhimizdadir,
Bo'shang irodamiz uyqumizdadir.
Ko'z ochib olamga dadil boqolsak —
Erkimiz tizgini qo'limizdadir.

* * *

Таскин топмоқ мумкин кўз ёшидан ҳам,
Ҳамдардлик-ла кўздан оқиб турган нам
Энг улуғ далдадан мазмунга бойдир!
Ёмғирдан буюқдир бир томчи шабнам!

Taskin topmoq mumkin ko'z yoshidan ham,
Hamdardlik-la ko'zdan oqib turgan nam
Eng ulug' daldadan mazmunga boydir!
Yomg'irdan buyukdir bir tomchi shabnam!

* * *

Истак шу, сўнгги дам қўл меҳнатда бўлса,
Ақлим буту руҳим ғайратда бўлса,
Элнинг назаридан четда қолмасдан
Қалбда Оллоҳ номи иззатда бўлса.

Istak shu, so'nggi dam qo'l mehnatda bo'lsa,
Aqlim butu ruhim g'ayratda bo'lsa,
Elning nazaridan chetda qolmasdan
Qalbda Olloh nomi izzatda bo'lsa.

Дарени қуритмоқ қаҳрамонликмас,
Ботирлар ирмоқни дарё қилсинлар.
Бойлик шуҳратига даъво қилганлар
Дунёнинг ичида дунё бўлсинлар!

Daryoni quritmoq qahramonlikmas,
Botirlar irmoqni daryo qilsinlar.
Boyluk shuhratiga da'vo qilganlar
Dunyoning ichida dunyo bo'lsinlar!

Энг ёмон иллатдир сафсата сотмоқ,
Иғвою миш-мишлар лойига ботмоқ.
Сўзнинг ҳам данакдек мағизи бўлсин,
Пуч бўлса керакдир бир четга отмоқ.

Eng yomon illatdir safsata sotmoq,
Ig'voyu mish-mishlar loyiga botmoq.
So'zning ham danakdek mag'izi bo'lsin,
Puch bo'lsa kerakdir bir chetga otmoq.

* * *

Дунё саҳнасида барча қизиқчи,
Гарчи, бири яхши, бири бузуқчи,
Донишманд кулгини қилсада қойил
Масхарабозликка бўлмагай мойил.

Dunyo sahnasida barcha qiziqchi,
Garchi, biri yaxshi, biri buzuqchi,
Donishmand kulgini qilsada qoyil
Masxarabozlikka bo'lmagay moyil.

* * *

Ғофил банда, ғафлатда ястаниб ётма,
Тақдир тандирига ўзингни отма.
Кўз ўнгингдан ўтар баҳор, ёз ва куз,
Қиш келса яланғоч тош каби қотма.

G'ofil banda, g'aflatda yastanib yotma,
Taqdir tandiriga o'zingni otma.
Ko'z o'ngingdan o'tar bahor, yoz va kuz,
Qish kelsa yalang'och tosh kabi qotma.

* * *

Фан — хазина, олим унга қўриқчи,
Шу боисдан илми борлар йўриқчи.
Хасис олим хирмондаги ит мисол,
Ўзи емас, сен ҳам ёндашиб кўр-чи?!

Fan — hazina, olim unga qo'riqchi,
Shu boisdan ilmi borlar yo'riqchi.
Xasis olim xirmondagi it misol,
O'zi yemas, sen ham yondashib ko'r-chi?!

* * *

Алдоқчи кўзларга ишонманг асло,
У фақат кўришни биледи холос.
Шаклларда қанча яширин маъно —
Борин ақл таҳлил қилади холос.

Aldoqchi ko'zlarga ishonmang aslo,
U faqat ko'rishni biladi xolos.
Shakllarda qancha yashirin ma'no —
Borin aql tahlil qiladi xolos.

* * *

Биратўла нафас олиб, пуфлаб бўлмас
Ё бўлмаса ютаётиб туфлаб бўлмас.
Тил бесуяк, айланажак оғзимизда,
Ақл уни тутмаса, ҳеч ушлаб бўлмас.

Birato'la nafas olib, puflab bo'lmas
Yo bo'lmasa yutayotib tuflab bo'lmas.
Til besuyak, aylanajak og'zimizda,
Aql uni tutmasa, hech ushlab bo'lmas.

* * *

Тақдир берганига инонма асло,
Билки, бермоқнинг бир олмоғи ҳам бор.
Бугун тақдиридан шод бўлган даҳо,
Эртага лаб тишлаб қолмоғи ҳам бор.

Taqdir berganiga inonma aslo,
Bilki, bermoqning bir olmog'i ham bor.
Bugun taqdiridan shod bo'lgan daho,
Ertaga lab tishlab qolmog'i ham bor.

Ўзганинг номусига доғ туширма,
Бу доғ ўзингга ҳам юқмоғи мумкин.
Бировга зулмингни ҳаддан оширма,
Тангри сенга зулм қилмоғи мумкин.

O'zganing nomusiga dog' tushirma,
Bu dog' o'zingga ham yuqmog'i mumkin.
Birovga zulmingni haddan oshirma,
Tangri senga zulm qilmog'i mumkin.

Эй, гўзал қоматга маҳлиё ўғлон,
Ҳусн келбатдамас, гапимга инон.
Қиёфа ниқобдир, тери бир парда,
Иллатларни ёпиб турувчи чопон.

Ey, go'zal qomatga mahliyo o'g'lon,
Husn kelbatdamas, gapimga inon.
Qiyofa niqobdir, teri bir parda,
Illatlarni yopib turuvchi chopon.

* * *

Бозорда сўзларнинг қадри икки пул,
Ҳамма бир-бирини алдаб туради.
Лекин салмоқ билан аралашса пул,
Ҳар қандай ёлғонни исбот қилади.

Bozorda soʻzlarning qadri ikki pul,
Hamma bir-birini aldab turadi.
Lekin salmoq bilan aralashsa pul,
Har qanday yolgʻonni isbot qiladi.

* * *

Вожаб, чил синди тақдир ойнаси,
Қуёшдай ялтираб турган оннда.
Бебаҳо, чиройли, гўзал рамкаси
Жонсиз бир танадай қолди ёнида.

Voajab, chil sindi taqdir oynasi,
Quyoshday yaltirab turgan onida.
Bebaho, chiroyli, goʻzal ramkasi
Jonsiz bir tanaday qoldi yonida.

* * *

Шафқатли инсонсан, мурувватли бўл,
Акс ҳолда кўзёшдан ёқанг бўлар ҳўл.
Меҳр ҳам мевали дарахтдир, билсанг,
Тoшга меҳр қўйсанг ҳосил берар ул.

Shafqatli insonsan, muruvvatli bo'l,
Aks holda ko'zyoshdan yoqang bo'lar ho'l.
Mehr ham mevali daraxtdir, bilsang,
Toshga mehr qo'ysang hosil berar ul.

* * *

Ўсиб унай десанг, эй эрка ўғил,
Сўзда қоқилгунча, фикрингда йиқил.
Ўйлаб, ўлчаб айтсанг ҳар бир гапингни
Пушаймон бўлмайсан зинҳор, яхши бил.

O'sib unay desang, ey erka o'g'il,
So'zda qoqilguncha, fikringda yiqil.
O'ylab, o'lchab aytsang har bir gapingni
Pushaymon bo'lmayсан zinhor, yaxshi bil.

* * *

Ҳақиқат истасанг тилингни тийма,
Уни қурол қилиб, тортишиб-талаш.
Сўнги нафасгача кураш ва тинма,
Ғалаба сеники — бўлганда яраш.

Haqiqat istasang tilingni tiyma,
Uni qurol qilib, tortishib-talash.
So'nggi nafasgacha kurash va tinma,
G'alaba seniki — bo'lganda yarash.

* * *

Нодонларга хизмат қилиб чарчадим,
Дил ториға дардим илиб чарчадим.
Оқибат ўзим ҳам улардан баттар
Нодон эканлигим билиб чарчадим.

Nodonlarga xizmat qilib charchadim,
Dil toriga dardim ilib charchadim.
Oqibat o'zim ham ulardan battar
Nodon ekanligim bilib charchadim.

* * *

Садоқат, хиёнат, ҳақиқат, игво
То дунё бор экан бўлғуси, аммо,
Фарзандин илондан сақлаган итни
Билмасдан ўлдирган ўзига бало.

Sadoqat, xiyonat, haqiqat, ig'vo
To dunyo bor ekan bo'lg'usi, ammo,
Farzandin ilondan saqlagan itni
Bilmasdan o'ldirgan o'ziga balo.

* * *

Туядек гавдада қурутдек калла
Жоиздир нодонлик авж олган палла.
Лекин унга қанча дастор ўрама,
Яширолмас калта миёни салла.

Tuyadek gavdada qurutdek kalla
Joizdir nodonlik avj olgan palla.
Lekin unga qancha dastor o'rama,
Yashirolmas kalta miyani salla.

Faroyib dunёning ishlari ajib,
Qanot bog'lab uchgan ylonlari bor.
Beguноҳлар жисмига нишларин сanchиб,
Хузур қилиб юрган чаёнлари бор.

G'aroyib dunyoning ishlari ajib,
Qanot bog'lab uchgan ilonlari bor.
Begunohlar jismiga nishlarin sanchib,
Huzur qilib yurgan chayonlari bor.

Тошларнинг энг оғири тоғларда эмас,
У ҳаттоки ернинг қаърида бўлмас.
Денгиз тубидан ҳам қидирманг уни,
У ҳиссиз одамнинг қалбидадир, бас!

Toshlarning eng og'iri tog'larda emas,
U hattoki yerning qa'rida bo'lmas.
Dengiz tubidan ham qidirmang uni,
U hissiz odamning qalbidadir, bas!

Кўп заҳматлар чекдим игво-ғийбатдан,
Бошим ҳеч чиқмади қуруқ туҳматдан.
Фақат сўнги йўлга кетар онимда
Игвогар келмасин менинг ёнимга.

Ko'p zahmatlar chekdim ig'vo-g'iybatdan,
Boshim hech chiqmadi quruq tuhmatdan.
Faqat so'nggi yo'lga ketar onimda
Ig'vogar kelmasin mening yonimga.

Нодон хизматида юрган, эй олим,
Бошингда гар илминг бўлсада лим-лим,
Кўрлар орасида сен ҳам сўқирсан,
Сени тuzатолмас бирорта ҳаким.

Nodon xizmatida yurgan, ey olim,
Boshingda gar ilming bo'lsada lim-lim,
Ko'rlar orasida sen ham so'qirsan,
Seni tuzatolmas birorta hakim.

Сен бугун раҳбарсан, эртага хоксан,
Ажал панжасида ёқаси чоксан.
Фурур кўчасига кирма, эй ғофил,
Кибр-ҳавойингдан мангу ғамноксан.

Sen bugun rahbarsan, ertaga хоксан,
Ajal panjasida yoqasi choksan.
G'urur ko'chasiga kirma, ey g'ofil,
Kibr-havoyingdan mangu g'amnoksan.

Зўр кучига, бой зарига ишонар,
Дўст дўстига, дев парига ишонар.
Нодон бормаи дўстларининг фарқига
Фақат ўз душманларига ишонар.

Zo'r kuchiga, boy zariga ishonar,
Do'st do'stiga, dev pariga ishonar.
Nodon bormay do'stlarining farqiga
Faqat o'z dushmanlariga ishonar.

* * *

Мовий кўзларингда самовий куч бор,
Сеҳр бор, севги бор, аламли ўч бор.
Мени ўз домига асир айлаган,
Момиқ кўлларингда ўткир қилич бор.

Moviy ko'zlariningda samoviy kuch bor,
Sehr bor, sevgi bor, alamli o'ch bor.
Meni o'z domiga asir aylagan,
Momiq qo'llaringda o'tkir qilich bor.

* * *

Сени учратгандим бир пайт кўчада,
Шаънингга шеър битдим тўрт байт, кўчада.
Висол онлари ҳам кўчада ўтди,
Видолашдик икков, албат, кўчада.

Seni uchratgandim bir payt ko'chada,
Sha'ningga she'r bitdim to'rt bayt, ko'chada.
Visol onlari ham ko'chada o'tdi,
Vidolashdik ikkov, albat, ko'chada.

* * *

Тақдир ўрмонида адашган руҳим
Ногоҳ бориб қолмиш сенинг соянгга.
Раҳм этиб, меҳрингни тўккил гулруҳим,
Ёноқларим кирсин қайтадан рангга.

Taqdir o' rmonida adashgan ruhim
Nogoh borib qolmish sening soyangga.
Rahm etib, mehringni to' kkil gulruhim,
Yonoqlarim kirsin qaytadan rangga.

* * *

Молу мулк рамзидир аслида дунё,
Ақл ҳам тафаккур, бойликда рўё.
Шу боис бугунги кунда бу замин
Пулдорлар қўлида бир копток гўё.

Molu-mulk ramzidir aslida dunyo,
Aql ham tafakkur, boylikda ro' yo.
Shu bois bugungi kunda bu zamin
Puldorlar qo' lida bir koptok go' yo.

* * *

Пора сенга тузоқдаги лаҳмдир,
Шундан доим юрагингда ваҳмдир.
Бир кун сени тузоқ сари элтгувчи
Илма-тешик виждон, сўқир фаҳмдир.

Pora senga tuzoqdagi lahmdir,
Shundan doim yuragingda vahmdir.
Bir kun seni tuzoq sari eltguvchi
Ilma-teshik vijdon, so'qir fahmdir.

* * *

Дунё, деб дунёдан айрилма, дўстим,
Ҳақиқат йўлидан қайрилма, дўстим.
Кўрдинг не одамлар кетдилар гирён,
Ҳаром-ҳариш йўлга тойрилма, дўстим.

Dunyo, deb dunyodan ayrilma, do'stim,
Haqiqat yo'lidan qayrilma, do'stim.
Ko'rding ne odamlar ketdilar giryon,
Harom-harish yo'lga toyrilma, do'stim.

* * *

Майса бўлиб оёқларинг эркалатай,
Фунча бўлиб дудоғингга сингиб кетай.
Бир нур бўлиб нигоҳингда мен акс этай,
Гар севмасанг ёмғир бўлиб йиғлаб ўтай.

Maysa bo'lib oyoqlaring erkalatay,
G'uncha bo'lib dudog'ingga singib ketay.
Bir nur bo'lib nigohingda men aks etay,
Gar sevmasang yomg'ir bo'lib yig'lab o'tay.

* * *

Ҳар қандай номардга қаддингни букма,
Беҳуда ишларга обрўйинг тўкма.
Оламда сенга ҳам аталган жой бор,
Дуч келган гўшага туядай чўкма.

Har qanday nomardga qaddingni bukma,
Behuda ishlarga obro'ying to'kma.
Olamda senga ham atalgan joy bor,
Duch kelgan go'shaga tuyaday cho'kma.

* * *

Ватан, сени озод курган онимда
Буюк бир ифтихор жўшар қонимда.
Эрк йўлида чеккан азобларинг ҳам
Бугун роҳат бўлиб яйрар жонимда.

Vatan, seni ozod ko'rgan onimda
Buyuk bir iftixor jo'shar qonimda.
Erk yo'lida chekkan azoblaring ham
Bugun rohat bo'lib yayrar jonimda.

* * *

Бошимда чарх урса тақдирнинг қуши,
Менга ёрдам бермас тadbирнинг тоши.
Имон, эътиқодим саломат бўлса,
Қолгани, албатта, Тангрининг иши.

Boshimda charx ursa taqdirning qushi,
Menga yordam bermas tadbirning toshi.
Imon, e'tiqodim salomat bo'lsa,
Qolgani, albatta, Tangrining ishi.

* * *

Қани эди, ғам-ташвиш уйғоқлар туши бўлса,
Шодлик ила завқ-шавқ инсонлар иши бўлса.
Фурбат кетса оламдан, ғафлат қочса одамдан,
Ақлу зако ҳаётнинг мангулик хеши бўлса.

Qani edi, g'am-tashvish uyg'oqlar tushi bo'lsa,
Shodlik ila zavq-shavq insonlar ishi bo'lsa.
G'urbat ketsa olamdan, g'aflat qochsa odamdan,
Aqlu-zako hayotning mangulik xeshi bo'lsa.

* * *

Ҳасад юракдаги зулматдир гўё,
У борки, ғийбатга тўлиқдир дунё.
Ҳасадгўйнинг юзи қародир, вале,
Истар: олам бўлса кўнглидек қаро.

Hasad yurakdagi zulmatdir go'yo,
U borki, g'iybatga to'liqdir dunyo.
Hasadgo'ying yuzi qarodir, vale,
Istar: olam bo'lsa ko'nglidek qaro.

* * *

Менга мендан ортиқ ошно йўқдир,
Уни қидирмоқдан ҳеч маъно йўқдир.
Ўзимга душман ҳам ёлғиз ўзимман,
Тилим ажал бўлса, бу нафсим ўқдир.

Menga mendan ortiq oshno yo'qdir,
Uni qidirmoqdan hech ma'no yo'qdir.
O'zimga dushman ham yolg'iz o'zimman,
Tilim ajal bo'lsa, bu nafsım o'qdir.

* * *

Сени яратганнинг ўзи ойжамол,
Хуснингни кўрибоқ бўлмишдир беҳол.
Биздаги чидамни синамоқ учун
Сени юбормишдир бизга эҳтимол.

Seni yaratganning o'zi oyjamol,
Husningni ko'riboq bo'lmishdir behol.
Bizdagi chidamni sinamoq uchun
Seni yubormishdir bizga ehtimol.

* * *

Мақсадим ишқ деган бир савдо бўлса,
Масканим кимсасиз бир саҳро бўлса.
Оҳу кўз санамни бағримга боссам,
Армон йўқ, майлига, умр адо бўлса.

Maqsadim ishq degan bir savdo bo'lsa,
Maskanim kimsasiz bir sahro bo'lsa.
Ohu ko'z sanamni bag'ringa bossam,
Armon yo'q, mayliga, umr ado bo'lsa.

* * *

Фалак пештоқига ғам бўлмиш устун,
Самодан ташвишлар ёғар туну кун.
Барига мубтало инсондир, нечун?
Балким уни Тангри севгани учун.

Falak peshtoqiga g'am bo'lmish ustun,
Samodan tashvishlar yog'ar tunu-kun.
Bariga muhtalo insondir, nechun?
Balkim uni Tangri sevgani uchun.

* * *

Армон деганлари ушалмас орзу,
Даврон деганлари роҳатми ёҳу?
Ҳижрон деганлари висолдан айру,
Бахт шудир, бахтсизлик — абадий уйқу.

Armon deganlari ushalmas orzu,
Davron deganlari rohatmi yohu?
Hijron deganlari visoldan ayru,
Baxt shudir, baxtsizlik — abadiy uyqu.

* * *

Агёр, менга сенинг боринг керакмас,
Мени тинч қўй, кишмиш, норинг керакмас.
Оллоҳ мадад берса ишим «беш» бўлар,
Сенинг игво, ҳийла-коринг керакмас.

Ag'yor, menga sening boring kerakmas,
Meni tinch qo'y, kishmish, noring kerakmas.
Olloh madad bersa ishim «besh» bo'lar,
Sening ig'vo, hiyla-koring kerakmas.

* * *

Хуснингда жаннату ризвон рўйи бор,
Тилингда булбулнинг хониш-куйи бор.
Хулқингда қусурлар шунчалар кўпки,
Гўё вужудингда дўзах уйи бор.

Husningda jannatu-rizvon ro'yi bor,
Tilingda bulbulning xonish-kuyi bor.
Xulqingda qusurlar shunchalar ko'pki,
Go'yo vujudingda do'zax uyi bor.

* * *

Сени деб рамақда қолди бу жоним,
Илигим пучайиб, тўкилди қоним.
Ишқинг менга дўзах азоби бўлди,
Севмасанг ўлдиргил, тиғи-парроним.

Seni deb ramaqda qoldi bu jonim,
Iligim puchayib, to'kildi qonim.
Ishqing menga do'zax azobi bo'ldi,
Sevmasang o'ldirgil, tig'i-partonim.

* * *

«Дўстим», деб дилимга қўл солган ғаним,
Сенга нечун даркор бир дунё ғамим?
Ўзгалар қайғуси роҳатми сенга,
Эй риёкор банда, қаллоб ҳамдамим?

«Do'stim», deb dilimga qo'l solgan g'anim,
Senga nechun darkor bir dunyo g'amim?
O'zgalar qayg'usi rohatmi senga,
Ey riyokor banda, qallob hamdamim?

* * *

Улканлик буюклик тимсоли бўлмас,
Қатра эса камлик мисоли бўлмас.
Томчи сувда денгиз акс этганидек,
Заррасиз бу дунё камоли бўлмас.

Ulkanlik buyuklik timsoli bo'lmas,
Qatra esa kamlik misoli bo'lmas.
Tomchi suvda dengiz aks etganidek,
Zarrasiz bu dunyo kamoli bo'lmas.

* * *

Тонгда ҳаётйлик улуг рамзи бор,
Тунги сукунатда ўлим тамғаси,
Кундузда рўшнолик доим барқарор.
Ёруғлик — ҳаётнинг ўтли ғамзаси.

Tongda hayotiylik ulug' ramzi bor,
Tungi sukunatda o'lim tamg'asi,
Kunduzda ro'shnolik doim barqaror.
Yorug'lik — hayotning o'tli g'amzasi.

* * *

Шер олдида дум қисган лайча,
Филга ҳамла қилиб тишлагай пойча.
Дунё лайчаларга ем бўлур, ажаб
Тафаккур хор бўлса — тепилган пойча.

Sher oldida dum qisgan laycha,
Filga hamla qilib tishlagay poycha.
Dunyo laychalarga yem bo'lur, ajab
Tafakkur xor bo'lsa — tepilgan loycha.

* * *

Фурсат етиб, таслим этсанг жон,
Фам чекмагил асло, пок бўлса виждон.
Умр кунчиқару кунботар мисол,
Шу боис камоли қуёш бўл, инсон.

Fursat yetib, taslim etsang jon,
G'am chekmagil aslo, pok bo'lsa vijdon.
Umr kunchiqaru kunbotar misol,
Shu bois kamoli quyosh bo'l, inson.

* * *

Қайси одам, дўстим, аслида буюк,
У тарих ва халқ учун бир хилда суюк.
Лекин буюкликка даъвогарлар кўп,
Барчасини майиб айлаган бу юк.

Qaysi odam, do'stim, aslida buyuk,
U tarix va xalq uchun bir xilda suyuq.
Lekin buyuklikka da'vogarlari ko'p,
Barchasini mayib aylagan bu yuk.

* * *

Тақдир пешонангга битгани бўлгай,
Ризқ узилган кун паймона тўлгай.
Оғзи билан лочин овлаган зотлар
Ажал тузоғида сичқондай ўлгай.

Taqdir peshonangga bitgani bo'lgay,
Rizq uzilgan kuni paymona to'lgay.
Og'zi bilan lochin ovlagan zotlar
Ajal tuzog'ida sichqonday o'lgay.

* * *

Чинордек йиқилган сен-ку, мен нетай?
Бошимга урилган сен-ку, мен нетай?
Афсус, белим синди бу юк захмидан,
Паймонаси тўлган сен-ку, мен нетай?

Chinordek yiqilgan sen-ku, men netay?
Boshimga urilgan sen-ku, men netay?
Afsus, belim sindi bu yuk zahmidan,
Paymonasi to'lgan sen-ku, men netay?

* * *

Ёраб, хизматингга доимо шайман,
Дилимни пок тутиб, мискин яшайман.
Бировга оғирим тушмасин дебон,
Заҳмат гушасида тинмай ишлайман.

Yorab, xizmatingga doimo shayman,
Dilimni pok tutib, miskin yashayman.
Birovga og'irim tushmasin debon,
Zahmat go'shasida tinmay ishlayman.

* * *

Кўнглимга буюк ишқ солган, эй худо,
Мени бу севгидан айлама жудо.
Севгисиз ҳар юрак тошдир, кесакдир,
Тошдан нидо чиқмас, кесакдан садо!

Ko'nglimga buyuk ishq solgan, ey xudo,
Meni bu sevgidan aylama judo.
Sevgisiz har yurak toshdir, kesakdir,
Toshdan nido chiqmas, kesakdan sado!

* * *

Оллоҳ хизматига камарбаста жон,
Ўзингни эл учун айлагил қурбон.
Адолат ҳукми ҳам шу халқ қўлида,
Бошқа ҳақни излаб бўлма саргардон.

Olloh xizmatiga kamarbasta jon,
O'zingni el uchun aylagil qurbon.
Adolat hukmi ham shu xalq qo'lida,
Boshqa haqni izlab bo'lma sargardon.

* * *

Сен шоҳу мен гадо бўлсак-да, аммо
Шаклу шамойилда фарқ йўқдир асло.
Синчиклаб қаралса бир фарқимиз бор,
Бошдаги тожингдан дўппимдир аъло.

Sen shohu men gado bo'lsak-da, ammo
Shaklu-shamoyilda farq yo'qdir aslo.
Sinchiklab qaralsa bir farqimiz bor,
Boshdagi tojingdan do'ppimdir a'lo.

* * *

Азизим, танлаган дўстинг дўст бўлсин,
Ҳисоб-китобинг ҳам хўб дуруст бўлсин.
Дўстим, деб душманни босма бағрингга,
Сен узук бўлсанг, дўст гавҳар кўз бўлсин.

Azizim, tanlagan do'sting do'st bo'lsin,
Hisob-kitobing ham xo'b durust bo'lsin.
Do'stim, deb dushmani bosma bag'ringga,
Sen uzuk bo'lsang, do'st gavhar ko'z bo'lsin.

* * *

Гарчи синдирилди ойина бугун,
Ўйламанг бесабаб эмас бу тугун.
У кўплар сирини очиб ташлади
Ва чилпарчин бўлди худди шунинг-чун.

Garchi sindirildi oyina bugun,
O'ylamang besabab emas bu tugun.
U ko'plar sirini ochib tashladi
Va chilparchin bo'ldi xuddi shuning-chun.

* * *

Инсон тақдирини ўйлади узоқ,
Тангридан деб билди уни кўп гумроҳ.
Лек ўйлаб, хулоса қилишди: тақдир
Оқилга меҳнату нодонга тузоқ.

Inson taqdirini o'yladi uzoq,
Tangridan deb bildi uni ko'p gumroh.
Lek o'ylab, xulosa qilishdi: taqdir
Oqilga mehnatu nodonga tuzoq

* * *

Нокас хизматида бўлса гар доно,
Бу ишидан асло қидирманг маъно.
Унинг фарқи йўқдир вафодор итдан,
Шу боис улуғлик қилмасин даъво.

Nokas xizmatida bo'lsa gar dono,
Bu ishidan aslo qidirmang ma'no.
Uning farqi yo'qdir vafodor itdan,
Shu bois ulug'lik qilmasin da'vo.

Бу беҳудуд олам қурбонга тўймас,
Оқиллар ҳаётга ҳирсини қўймас.
Мағрурлик домига гирифтор банда,
Савлат деб билганинг соядир, бўймас.

Bu behudud olam qurbonga to‘ymas,
Oqillar hayotga hirsini qo‘ymas.
Mag‘rurlik domiga giriftor banda,
Savlat deb bilganing soyadir, bo‘ymas.

Яхшига яхшилик, ёмонга жазо,
Дебон хитоб этмиш ҳазрати Исо.
Лоқайдларга нима аталмиш, билмам,
Нечун унутдийкин уларни само?

Yaxshiga yaxshilik, yomonga jazo,
Debon xitob etmish hazrati Iso.
Loqaydlarga nima atalmish, bilmam,
Nechun unutdiykin ularni samo?

* * *

Ўзгармас муҳитда ўлар ҳиссиёт,
Етовга чидолмас яхши, учқур от.
Эртанинг ташвиши бўлмаса агар,
Абадий уйқуга кетарди ҳаёт.

O'zgarmas muhitda o'lar hissiyot,
Yetovga chidolmas yaxshi, uchqur ot.
Ertaning tashvishi bo'lmasa agar,
Abadiy uyquga ketardi hayot.

* * *

Ҳаётим лаззати, маъноси сенда,
Дардларим дориси, давоси сенда.
Мен иқбол қидирган азим дунёнинг
Қуёши, юлдузи, самоси сенда.

Hayotim lazzati, ma'nosi senda,
Dardlarim dorisi, davosi senda.
Men iqbol qidirgan azim dunyoning
Quyoshi, yulduzi, samosi senda.

* * *

Гуссадан дил ярим, доим яқо чок,
Нигоҳим чашмидан оқажак булоқ.
Кўпкари майдони эрур бу дунё,
Кимлардир чавандоз, биз эса улоқ.

G'ussadan dil yarim, doim yaqo chok,
Nigohim chashmidan oqajak buloq.
Ko'pkari maydoni erur bu dunyo,
Kimlardir chavandoz, biz esa uloq.

* * *

Булбулнинг оҳи бор тонгги шабнамда,
Кўнгилнинг доғи бор кўздаги намда.
Дунё ташвишлари бор бўлсин, майли,
Умр гўзаллиги шодлик ва ғамда.

Bulbulning ohi bor tonggi shabnamda,
Ko'ngilning dog'i bor ko'zdagi namda.
Dunyo tashvishlari bor bo'lsin, mayli,
Umr go'zalligi shodlik va g'amda.

Тўлин Ой кўзимга тикилиб, кулиб
Кўринар энг буюк мавжудот бўлиб.
Ойдан юз бор улкан юлдузлар зарра,
Кўзларга ишонманг, алдайди кўриб.

To'lin Oy ko'zimga tikilib, kulib
Ko'rinar eng buyuk mavjudot bo'lib.
Oydan yuz bor ulkan yulduzlar zarra,
Ko'zlarga ishonmang, aldaydi ko'rib.

Ватан бир дарахтдир, мен бир япроқман,
Чирт этиб узилсам, миққол тупроқман.
Ватан менсиз яшар, мен эсам аммо,
Ватансиз жонсиз тан, бир сиқим хокман.

Vatan bir daraxtdir men, bir yaproqman,
Chirt etib uzilsam, misqol tuproqman.
Vatan mensiz yashar, men esam ammo,
Vatansiz jonsiz tan, bir siqim xokman.

Умр бозорида даллолдир шайтон,
Тарози палласи дард билан армон.
Ўлчов тошларини ўзинг танлагил,
Ёлғиз одил ҳакам, ўзингсан, Раҳмон.

Umr bozorida dalloldir shayton,
Tarozi pallasi dard bilan armon.
O'lchov toshlarini o'zing tanlagil,
Yolg'iz odil hakam, o'zingsan, Rahmon.

Азалдан шерикдир шодлик ва қайғу,
Севги билан нафрат икки хил туйғу.
Табиат ҳам бундан эмасдир холи,
Осмон йиғласа ер яшарар мангу.

Azaldan sherikdir shodlik va qayg'u,
Sevgi bilan nafrat ikki xil tuyg'u.
Tabiat ham bundan emasdir xoli,
Osmon yig'lasa yer yasharar mangu.

* * *

Заргар тошга сайқал бергани каби,
Устоз шогирдига берар зеб-зийнат.
Шу боис юксақдир устоз матлаби,
Унинг ҳар бир сўзи илм ила ҳикмат.

*Zargar toshga sayqal bergani kabi,
Ustoz shogirdiga berar zeb-ziynat.
Shu bois yuksakdir ustoz matlabi,
Uning har bir so'zi ilm ila hikmat.*

* * *

Улуғ бўлай десанг эъозла юртни,
Ҳалол меҳнат билан пардозла юртни.
Тупроғини айла кўзга тўтиё,
Юксақларга кўтар парвоз-ла юртни.

*Ulug' bo'lay desang e'zozla yurtni,
Halol mehnat bilan pardozla yurtni.
Tuproq'ini ayla ko'zga to'tiyo,
Yuksaklarga ko'tar parvoz-la yurtni.*

* * *

Атиги бир карра сотдингми виждон,
Табаррук номингдан ажрайсан, инсон.
Бир бoshга бир ўлим — табиат ҳукми,
Қайтиб кирарми ҳеч тандан чиққан жон.

Atigi bir karra sotingmi vijdon,
Tabarruk nomingdan ajrayzan, inson.
Bir boshga bir o'lim — tabiat hukmi,
Qaytib kirarmi hech tandan chiqqan jon.

* * *

Эй, менга устозлик даъво қилган зот,
Шайтон ҳам макрингдан бўлган эди мот.
Уялгин, шаккоклик ошмасин ҳаддан,
Эшакка ҳеч шогирд тушганмиди от?

Ey, menga ustozlik da'vo qilgan zot,
Shayton ham makringdan bo'lgan edi mot.
Uyalgin, shakkoklik oshmasin haddan,
Eshakka hech shogird tushganmidi ot?

* * *

Эй нафс бандаси, эй тўймаган меш,
Сенга молу давлат, симу зардир хеш,
Дунё сендан тўйди, нафсинг тўймади,
Фурсат етди, ажал арқонини эш.

Ey nafs bandasi, ey to'yagan mesh,
Senga molu-davlat, simu-zardir xesh,
Dunyo sendan to'ydi, nafsing to'yadi,
Fursat yetdi, ajal arqonini esh.

* * *

Бевафо дунёга ҳирс қўймоқ бекор,
Омад ҳам беҳаё хотиндек беор.
Кечаги паҳлавон — қарчиғай йигит,
Бугун қарабсизки, нотагон, бемор.

Bevafodunyoqahirsqo'yimoqbekor,
Omadhambehayo хотиндек beor.
Kechagi pahlavon — qarchig'ay yigit,
Bugun qarabsizki, notavon, bemor.

* * *

Ёнгин чиққан уйдан қочар илон ҳам,
Жанжалли хонадон бўлмагай обод.
Дунёга не учун келдинг, эй одам,
Агар бир-бирингни этолмасанг шод.

Yong'in chiqqan uydan qochar ilon ham,
Janjalli xonadon bo'lmagay obod.
Dunyoga ne uchun kelding, ey odam,
Agar bir-biringni etolmasang shod.

* * *

Шарм-ҳаё қафасда, беорлар тўрда,
Номусни нафс этган бурда ва бурда.
Ҳаётнинг бешафқат қонуни шулким,
Нодонлар гуркирар, оқиллар гўрда.

Sharm-hayo qafasda, beorlar to'rda,
Nomusni nafs etgan burda va burda.
Hayotning beshafqat qonuni shulkim,
Nodonlar gurkirar, oqillar go'rda.

Сен ҳаётда қанчалик даврингни сурма,
Азиз дўстларингнинг кўксидан сурма.
Садоқат кўчасин тарк этсанг агар,
Юзинг қаро бўлгай, мисоли сурма.

Sen hayotda qanchalik davringni surma,
Aziz do'stlaringning ko'ksidan surma.
Sadoqat ko'chasin tark etsang agar,
Yuzing qaro bo'lgay, misoli surma.

Қасру саройлардан қидирмасман бахт,
Ўлан тўшагимга алмашмасман тахт.
Ғофил кимса бўлар мансабига маст,
Уни Оллоҳ шу тарз яратмиш карахт.

Qasru-saroylardan qidirmasman baxt,
O'lan to'shagimga almashmasman taxt.
G'ofil kimsa bo'lar mansabiga mast,
Uni O'lloh shu tarz yaratmish karaxt.

* * *

Тентакни гар мақтасанг икки қарич ўсади,
Мақтамай қўйган кунинг йўлларингни тўсади.
Тугма эмас тентаклик, у ҳам ҳаёт меvasи,
Тентакнинг қилиғини фақат тентак кесади.

Tentakni gar maqtasang ikki qarich o'sadi,
Maqtamay qo'ygan kuning yo'llaringni to'sadi.
Tug'ma emas tentaklik, u ham hayot mevasi,
Tentakning qilig'ini faqat tentak kesadi.

* * *

Айримлар чиройли сўзларга уста,
Маҳлиё бўласан эшитиб гоҳо.
Сен унинг қалбига назар сол аста,
Ширин сўз чиркин қалб гилофи гўё.

Ayrimlar chiroyli so'zlarga usta,
Mahliyo bo'lasan eshitib goho.
Sen uning qalbiga nazar sol asta,
Shirin so'z chirkìn qalb g'ilofi go'yo.

Гўзаллик баҳорда чақнаган чақмоқ,
Унинг чақинидан олам ёришар.
Бироқ у нур сочиб бўлган ондаёқ,
Деманг тупроқ билан қоришар.

Go'zallik bahorda chaqnagan chaqmoq,
Uning chaqinidan olam yorishar.
Biroq u nur sochib bo'lgan ondayoq,
Demang tuproq bilan qorishar.

Одамнинг нопоклиги истагидан билинар,
Пок инсонлар ҳамиша яхшиликка илинар.
Нопокнинг дили эгри, қилмиши ундан баттар,
Нияти йўлдош бўлиб, сарҳисоб ҳам қилинар.

Odamning nopokligi istagidan bilinar,
Pok insonlar hamisha yaxshilikka ilinar.
Nopokning dili egri, qilmishi undan battar,
Niyati yo'ldosh bo'lib, sarhisob ham qilinar.

Карвон тиним билмай олға борадир,
Манзилга етмоққа бу ёлғиз чорадир.
Карвон думидаги қирчанғи туя,
Афсуски, ҳамиша чангда қоладир.

Karvon tinim bilmay olg'a boradir,
Manzilga yetmoqqa bu yolg'iz choradir.
Karvon dumidagi qirchang'i tuyay,
Afsuski, hamisha changda qoladir.

Буюк бир донишманд шундай дегандир,
Боласин йиғлатган хом сут эмгандир.
Ким ота уйида яшаса кулиб,
Отанинг қабрида йиғлаб тургандир.

Buyuk bir donishmand shunday degandir,
Bolasin yig'latgan xom sut emgandir.
Kim ota uyida yashasa kulib,
Otaning qabrida yig'lab turgandir.

* * *

Бошқалар бахтига сабабчи бўлмоқ
Буюк саодатга эришмоқ эрур.
Ватан бахти учун мардона ўлмоқ,
Инсон деган номга бағишлар гурур.

Boshqalar baxtiga sababchi bo'lishmoq
Buyuk saodatga erishmoq erur.
Vatan baxti uchun mardona o'lishmoq,
Inson degan nomga bag'ishlar g'urur.

* * *

Афлотун демишким: «Сохта адолат,
Буюк ҳақсизликнинг манбаи бўлмай».
Адолат тўнини кийса надомат,
Ҳаётда мурувват мангуга ўлмай.

Aflotun demishkim: «Soxta adolat,
Buyuk haqsizlikning manbai bo'lgay».
Adolat to'nini kiysa nadomat,
Hayotda muruvvat manguga o'lgay.

* * *

Айбдорлар жазога тортилмас экан
Ҳақиқий дўзахга айланар ватан.
Чунки бегуноҳлар қурбон қилиниб,
Айбдорлар уларни кўмар бекафан.

Aybdorlar jazoga tortilmas ekan
Haqiqiy do'zaxga aylanar vatan.
Chunki begunohlar qurbon qilinib,
Aybdorlar ularni ko'mar bekafan.

* * *

Нодонликнинг бир белгиси
Ҳеч нарсани билмаслик.
Яна бундан баттарроғи
Билишга интилмаслик.

Nodonlikning bir belgisi
Hech narsani bilmaslik.
Yana bundan battarrogi
Bilishga intilmaslik.

Бўғзидан тирноғи учига қадар,
Қориндан иборат бандаларинг бор.
Ўзгалар ризқини бетиним ошар,
Тангрим, яна қандай хандаларинг бор?!

Bo'g'zidan tirnog'i uchiga qadar,
Qorindan iborat bandalaring bor.
O'zgalar rizqini betinim oshar,
Tangrim, yana qanday xandalaring bor?!

Отанинг ақллилиги — боланинг бахти,
Шунда қўлдан кетмас иқболи, нақди.
Чунки қуш уйида кўрганин қилар,
Отаси оқилнинг иқболи кулар.

Otaning aqlliligi — bolaning baxti,
Shunda qo'ldan ketmas iqboli, naqdi.
Chunki qush uyida ko'rganin qilar,
Otasi oqilning iqboli kular.

* * *

Ёмонга ёндошсанг етар бошингга,
Мисли оғу каби тушар ошингга
Тоза овқат солиб ифлос идишга,
Есанг сабаб бўлар кўзда ёшингга.

Yomonga yondoshsang yetar boshingga,
Misli og' u kabi tushar oshingga
Toza ovqat solib iflos idishga,
Yesang sabab bo'lar ko'zda yoshingga.

* * *

Ёшликда етмасанг соғлиқ қадрига,
Эрталаб чопмасанг, ғафлатда қолиб.
Уни йўқотганда чопарсан, албат,
Икки оёғингни қўлингга олиб.

Yoshlikda yetmasang sog'liq qadriga,
Ertalab chopmasang, g'aflatda qolib.
Uni yo'qotganda choparsan, albat,
Ikki oyog'ingni qo'lingga olib.

* * *

Бугдой бошогидан иссиқ нонгача,
Нечоглик беқиёс масофа ётар.
Унга агар қўшсак сарф бўлган вақтни —
Бир дондан бир бошоқ унгунга қадар.

Bug'doy boshog'idan issiq nongacha,
Nechog'lik beqiyos masofa yotar.
Unga agar qo'shsak sarf bo'lgan vaqtni —
Bir dondan bir boshog' ungunga qadar.

* * *

Олтинни тош билан синашар,
Пулат ўтда тобланиб пишар.
Инсон меҳнат туфайли инсон,
Уни олтин билан синашар.

Oltinni tosh bilan sinashar,
Po'lat o'tda toblanib pishar.
Inson mehnat tufayli inson,
Uni oltin bilan sinashar.

* * *

Тўрт нарсани яшириб бўлмас,
Бири гўзалликдир, бири нодонлик.
Пок севги ҳам пинҳон тutilмас,
Пинҳон тutilмагай комронлик.

To'rt narsani yashirib bo'lmas,
Biri go'zallikdir, biri nodonlik.
Pok sevgi ham pinhon tutilmas,
Pinhon tutilmagay komronlik.

* * *

Барча мавжудотда бор бирор хислат,
Бу унга қанақа қарашга боғлиқ.
Масалан, кўз ёши бўлса-да кулфат,
Ундан ҳам топишар зўр вақти чоғлик.

Barcha mavjudotda bor biror xislat,
Bu unga qanaqa qarashga bog'liq.
Masalan, ko'z yoshi bo'lsa-da kulfat,
Undan ham topishar zo'r vaqti chog'lik.

* * *

Ипдан илон, қалампирдан асал чиқмас,
Қуруқ сўзни терган билан ғазал чиқмас.
Табиатда ҳар нарсанинг ўз ўрни бор,
Бу ўринни алмаштирсанг гўзал чиқмас.

Ipdan ilon, qalampirdan asal chiqmas,
Quruq so'zni tergan bilan g'azal chiqmas.
Tabiatda har narsaning o'z o'rni bor,
Bu o'rinni almashtirsang go'zal chiqmas.

* * *

Эй банда, йиғавер нимани топсанг,
Тортиб ол, ўғирла, ҳийла билан ол.
Молу давлат дея ҳар қанча чопсанг,
«Эгам»лаб қолажак бир куни у мол.

Ey banda, yig'aver nimani topsang,
Tortib ol, o'g'irla, hiyla bilan ol.
Molu-davlat deya har qancha chopsang,
«Egam»lab qolajak bir kuni u mol.

* * *

Нодоннинг мақтови менга ҳақорат,
Ундан кўра доно танқиди пешдир.
Лақма дўст бошингга келтирар кулфат,
Чунки у ақлли душманга хешдир.

Nodoning maqtovi menga haqorat,
Undan ko'ra dono tanqidi peshdir.
Laqma do'st boshingga keltirar kulfat,
Chunki u aqlli dushmanga xeshdir.

* * *

Жуда ҳам тўғридир халқимнинг нақли,
Бахтсизни энг аввал тарк этар ақли.
Доно қабригача ақли биландир,
Шу боис бахтиёр бўлишга ҳақли.

Juda ham to'g'ridir xalqimning naqli,
Baxtsizni eng avval tark etar aqli.
Dono qabrigacha aqli bilandir,
Shu bois baxtiyor bo'lishga haqli.

* * *

Хасиснинг ўлгани — фойдали иши,
Шунда одамларга нафи тегади.
Акс ҳолда шўрликнинг ёзи ва қиши
Мол-давлат қўриқлаб ўтиб кетади.

Xasisning o'lgani — foydali ishi,
Shunda odamlarga nafi tegadi.
Aks holda sho'rlikning yozi va qishi
Mol-davlat qo'riqlab o'tib ketadi.

* * *

Ҳаёт ўзига хос мураккаб ўйин,
Тақдир барчага ҳам эгмайди бўйин.
Тасодиф ҳукмрон бўлган дунёда
Бахтни топиш осон, асрамоқ қийин.

Hayot o'ziga xos murakkab o'yin,
Taqdir barchaga ham egmaydi bo'yin.
Tasodif hukmron bo'lgan dunyoda
Baxtni topish oson, asramoq qiyin.

* * *

Виждонсиз бўлгандан қул бўлган яхши
Ёким ўтда куйиб, қул бўлган яхши.
Эй пари, нокаснинг ёри бўлгандан,
Номусли эркакдан тул қолган яхши.

Vijdonsiz bo'lgandan qul bo'lgan yaxshi
Yokim o'tda kuyib, kul bo'lgan yaxshi.
Ey pari, nokasning yori bo'lgandan,
Nomusli erkakdan tul qolgan yaxshi.

* * *

Йиқилганни тепмоқ — номарднинг иши,
Мардлар топтамайди, тургизар суяб.
Аямай санчилар чайннинг ниши,
Бўлажак қурбоннинг кўзини бўяб.

Yiqilganni tepmoq — nomardning ishi,
Mardlar toptamaydi, turgizar suyab.
Ayamay sanchilar chayonning nishi,
Bo'lajak qurbonning ko'zini bo'yab.

* * *

Башорат қилмоқ ҳам оғир мусибат,
У кўнгил уйига келтирар кулфат.
Борини авайла, йўқдан ўртанма,
Эй, ўз турмушидан норизо улфат.

Bashorat qilmoq ham og'ir musibat,
U ko'ngil uyiga keltirar kulfat.
Borini avayla, yo'qdan o'rtanma,
Ey, o'z turmushidan norizo ulfat.

* * *

Тақдир чизмалари худога аён,
Бандаси эртани этолмас баён.
Бахтли бўлай деган ҳар битта инсон,
Бугунин ўтказсин хуррам ва шодон.

Taqdir chizmalari xudoga ayon,
Bandasi ertani etolmas bayon.
Baxtli bo'lay degan har bitta inson,
Bugunin o'tkazsin xurram va shodon.

* * *

Юртнинг осойиши адолатдадир.
Иллатлар илдизи разолатдадир.
Фитна-игволардан бошланар уруш,
Ҳар қандай қабоҳат адоватдадир.

Yurtning osoyishi adolatdadir.
Illatlar ildizi razolatdadir.
Fitna-ig'volardan boshlanar urush,
Har qanday qabohat adovatdadir.

* * *

Борди-ю бевани эрга узатсанг,
Шу нарсани кўргунг аста кузатсанг.
У бахтсиз бўлса гар кўзингни ўяр,
Омади юришса танимай қўяр.

Bordi-yu bevani erga uzatsang,
Shu narsani ko'rgung asta kuzatsang.
U baxtsiz bo'lsa gar ko'zingni o'yar,
Omadi yurishsa tanimay qo'yar.

* * *

Ақлинг бутун бўлса можародан қоч,
Дил қулфин яхшилиқ учунгина оч.
Жанжал бор жойдадир ўлим шарпаси,
Сержанжал уйдадир қилич яланғоч.

Aqling butun bo'lsa mojarodan qoch,
Dil qulfin yaxshilik uchungina och.
Janjal bor joydadir o'lim sharpasi,
Serjanjal uydadir qilich yalang'och.

* * *

Нодон ўтмишини эслаб қувонар
Ёхуд келажакнинг кўйида ёнар.
Ҳавойи ўйларга эътибор бермай,
Оқил ушбу кун билан қувонар.

Nodon o'tmishini eslab quvonar
Yoxud kelajakning ko'yida yonar.
Navoyi o'ylarga e'tibor bermay,
Oqil ushbu kuni bilan quvonar.

* * *

Чинакам тўғрилиқ адолат эрур,
Оламни аягламоқ камолот эрур.
Ёмонлик қилмаслик саодат эрур,
Ҳақиқий буюклик саховат эрур.

Chinakam to'g'rilik adolat erur,
Olamni anglamoq kamolot erur.
Yomonlik qilmaslik saodat erur,
Haqiqiy buyuklik saxovat erur.

* * *

Умрингдан яхшилиқ истасанг кўрмоқ,
Ўзгаларга яхшилиқ айлагин кўпроқ.
Ҳар ким нима экса ўшани ўрар,
Сепган уруғингни ундирар тупроқ.

Umrindan yaxshilik istasang ko'rmoq,
O'zgalarga yaxshilik aylagin ko'proq.
Har kim nima eksa o'shani o'rar,
Sepgan urug'ingni undirar tuproq.

* * *

Бировга чоҳ қазган ўзи қулайди,
Ташлаган тўрига тушади ўзи.
Қилич билан келган қиличдан ўлар,
Кўзга чўп суққаннинг ўйилар кўзи.

Birovga choh qazgan o'zi qulaydi,
Tashlagan to'riga tushadi o'zi.
Qilich bilan kelgan qilichdan o'lar,
Ko'zga cho'p suqqanning o'yilar ko'zi.

* * *

Ёмонлик изини кесмаса инсон,
Дунёни ёмонлик босгуси, инон.
Лоқайд бўлма, сенда бўлса гар иймон,
Ёмонга йўл берма бандаи Раҳмон.

Yomonlik izini kesmasa inson,
Dunyoni yomonlik bosgusi, inon.
Loqayd bo'lma, senda bo'lsa gar iymon,
Yomonga yo'l berma bandai Rahmon.

* * *

Соқовга тил бермак, нодонга ақл,
Эринчоққа ғайрат — бeфойда нақл.
Эшакни саводхон қилмоқ мушкулдир,
Икки дунёда ҳам тузалмас бахил.

Soqovga til bermak, nodonga aql,
Erinchoqqa g'ayrat — befoyda naql.
Eshakni savodxon qilmoq mushkuldir,
Ikki dunyoda ham tuzalmas baxil.

* * *

Яхшидан ном қолар, ёмонлардан дод,
Яхшини кўрганда барча диллар шод.
Унинг арвоҳи ҳам яхшилик қилар,
Ҳаттоки у ётган қабр ҳам обод.

Yaxshidan nom qolar, yomonlardan dod,
Yaxshini ko'rganda barcha dillar shod.
Uning arvohi ham yaxshilik qilar,
Hattoki u yotgan qabr ham obod.

* * *

Қонни сув ювади, қон эмас албат,
Кесилган ярага даводир малҳам.
Демакки, туғилса ўртада нафрат,
Даводир муҳаббат шу ярага ҳам.

Qonni suv yuvadi, qon emas albat,
Kesilgan yaraga davodir malham.
Demakki, tug'ilsa o'rtada nafrat,
Davodir muhabbat shu yaraga ham.

* * *

Ёшлик — оқар дарё, шиддати билан
Олға интилади билмасдан тиним.
Ҳаёт қувончлари, ғурбати билан
Шириндир, афсуски қоровул ўлим.

Yoshlik — oqar daryo, shiddati bilan
Olg'a intiladi bilmasdan tinim.
Hayot quvonchlari, g'urbati bilan
Shirindir, afsuski, qorovul o'lim.

* * *

Ақлсиз одамга илм-ҳунар бекор,
Ўргатганинг билан унга қилмас кор.
Қумга томган сувдек кетажак зое,
Ахир кўр одамга ойна не даркор!

Aqlsiz odamga ilm-hunar bekor,
O'rgatganing bilan unga qilmas kor.
Qumga tomgan suvdek ketajak zoe,
Axir ko'r odamga oyna ne darkor!

* * *

Оқил одам ҳузур олар илму ашъордан,
Китоб ўқиб, ғазал ёзиб, чиқар хумордан.
Нодон куни айшу ишрат, уйқуда ўтар,
Унинг кайфи кўтарилар маю қимордан.

Oqil odam huzur olar ilmu-ash'ordan,
Kitob o'qib, g'azal yozib, chiqar xumordan.
Nodon kuni ayshu ishrat, uyquda o'tar,
Uning kayfi ko'tarilar mayu-qimordan.

* * *

Қаерда олчоқлик иззатда бўлиб,
Диёнат ўртадан қувилса нари,
Ўша ерда очлик, ўлим ва қўрқув,
Қулга айланади ёш билан қари.

Qayerda olchoqlik izzatda bo'lib,
Diyonat o'rtadan quvilsa nari,
O'sha yerda ochlik, o'lim va qo'rquv,
Qulga aylanadi yosh bilan qari.

* * *

Ҳақиқий олимлар камтар, камсухан,
Қалбаки олимлар димоғдор бўлар.
Нур инсон кўзини равшан қилсада,
Бойўғлини кундуз кўр қилиб қўяр.

Haqiqiy olimlar kamtar, kamsuxan,
Qalbaki olimlar dimog'dor bo'lar.
Nur inson ko'zini ravshan qilsada,
Boyo'g'lini kunduz ko'r qilib qo'yar.

* * *

Оқил одам айбни ўзидан излар,
Иллатларин топиб йўқотар бир-бир.
Афсуски, ҳаётда нодон беюзлар
Қидирар ўзгалар тирноғидан кир.

Oqil odam aybni o'zidan izlar,
Illatlarin topib yo'qotar bir-bir.
Afsuski, hayotda nodon beyuzlar
Qidirar o'zgalar tirnog'idan kir.

* * *

Донолар демишки: «Эй оқил банда,
Заррача идрокдан бўлса гар санда.
Нодон қўшиғини тингламагин, қўй,
Дононинг танбеҳи янграб турганда».

Donolar demishki: «Ey oqil banda,
Zarracha idrokdan bo'lsa gar sanda.
Nodon qo'shig'ini tinglamagin, qo'y,
Dononing tanbehi yangrab turganda».

* * *

Доноликни элдан сир тутмоқ,
Хазинани кўмгандай бир гап.
Фойдасиздир самара кутмоқ,
Йиллар ўтар, ундан бўлмас наф.

Donolikni eldan sir tutmoq,
Xazinani ko'mganday bir gap.
Foydasizdir samara kutmoq,
Yillar o'tar, undan bo'lmas naf.

* * *

Жангларда ғолибсан жасорат билан,
Меҳнатда ютарсан матонат билан.
Юртнинг ободлиги, элнинг шодлиги
Қўлга киритилар маслаҳат билан.

Janglarda g'olibsan jasorat bilan,
Mehnatda yutarsan matonat bilan.
Yurtning obodligi, elning shodligi
Qo'lga kiritilar maslahat bilan.

Қашшоқ ноласига ким қулоғи кар
Ҳамда икки кўзи кўр бўлса агар,
Бир кун бошига тушгай шу кулфат,
Ноласин тингламас бирорта улфат.

Qashshoq nolasiga kim qulog'i kar
Hamda ikki ko'zi ko'r bo'lsa agar,
Bir kuni boshiga tushgay shu kulfat,
Nolasin tinglamas birorta ulfat.

Асло татимагил бахил нонини,
Мевалари асал таъмин берса ҳам.
У заҳарлар, дўстим, ширин жонингни,
Арпа нонинг эрур руҳингга малҳам.

Aslo tatimagil baxil nonini,
Mevalari asal ta'min bersa ham.
U zaharlar, do'stim, shirin joningni,
Arpa noning erur ruhingga malham.

* * *

Шамолга тупурсанг юзингга қайтар,
Осмонга тош отсанг тushар бошингга.
Ўзгaга ёмонлик тиласанг агар,
Тақдир оғу қўшар ичган ошингга.

Shamolga tupursang yuzingga qaytar,
Osmonga tosh otsang tushar boshingga.
O'zgaga yomonlik tilasang agar,
Taqdir og'u qo'shar ichgan oshingga.

* * *

Боқмаса гар замона менга,
Бўлмаса ҳеч ҳамхона менга,
Тангри одил ҳакамим бўлсин,
Манзил эса майхона менга.

Boqmasa gar zamona menga,
Bo'lmasa hech hamxona menga,
Tangri odil hakamim bo'lsin,
Manzil esa mayxona menga.

* * *

Бахтсизликнинг боши ялқовликдадир,
Эс-хушни йўқотиш анқовликдадир.
Ғафлат босиб ётган иқболни кўрмас,
Омад — ҳушёрликда, синчковликдадир.

Baxtsizlikning boshi yalqovlikdadir,
Es-hushni yo'qotish anqovlikdadir.
G'aflat bosib yotgan iqbolni ko'rmas,
Omad — hushyorlikda, sinchkovlikdadir.

* * *

Умрбод дунё деб тортдингу сен ранж,
Лек тўплай олмадинг бирор мисқол ганж.
Елиб-югурганинг адоғи бўлди
Оппоқ соқол билан букук тан, эй ланж.

Umrbod dunyo deb tortdingu sen ranj,
Lek to'play olmading biror misqol ganj.
Yelib-yugurganing adog'i bo'ldi
Oppoq soqol bilan bukuk tan, ey lanj.

* * *

Ожиз банда, дунё гамин чекма, қўй,
Разолатнинг уруғларин сепма, қўй.
Мо­лу-дунё бе­ва­фо­дир, умр оқар сув,
Се­мир­ди-ю қи­лин­ди тил­ка-тил­ка қўй.

Ojiz banda, dunyo g'amin chekma, qo'y,
Razolatning urug'larin sepma, qo'y.
Molu-dunyo bevafo­dir, umr oqar suv,
Semirdi-yu qilindi tilka-tilka qo'y.

* * *

Ҳазрати Сулаймон демишлар бир кун:
«То­за қалб вужуднинг соқчиси эрур.
Ҳавас — рўшнолик, ҳасад эса — тун,
У инсон қалбини қуртдай кемирур».

Hazrati Sulaymon demishlar bir kun:
«Toza qalb vujudning soqchisi erur.
Havas — ro'shnolik, hasad esa — tun,
U inson qalbini qurtday kemirur».

* * *

Ақли калталарнинг узундир тили,
Текинтомоқ каснинг оғримас бели.
Бсаиб банда йўқдир, лекин баридан
Минг карра ёмондир ифвогар эли.

Aqli kaltalarning uzundir tili,
Tekintomoq kasning og'rimas beli.
Beayb banda yo'qdir, lekin baridan
Ming karra yomondir ig'vogar eli.

* * *

Телба дунё, мен билмадим корингни,
Нега бошим узра қурдинг дорингни?
Мен фақирга кўрсатгунча зўрингни,
Сен зўрлардан олмайсанми орингни?

Telba dunyo, men bilmadim koringni,
Nega boshim uzra qurding doringni?
Men faqirga ko'rsatguncha zo'ringni,
Sen zo'rlardan olmaysanmi oringni?

* * *

Бугун ишимизга ҳакамдир бозор,
Кимга ёр, кимгадир рақамдир бозор.
Етти ёт бегона каби бемеҳр
Қариндош ё ўгай акамдир бозор.

Bugun ishimizga hakamdir bozor,
Kimga yor, kimgadir raqamdir bozor.
Yetti yot begona kabi bemehr
Qarindosh yo o'gay akamdir bozor.

* * *

Қимтиниб узатдинг бир пиёла чой,
Гўёки ёнимга ташриф этди ой.
Чойинг болдан ширин, лутфинг шакардан,
Жаннат бўлса керак сен туғилган жой.

Qimtinib uzatding bir piyola choy,
Go'yoki yonimga tashrif etdi oy.
Choying boldan shirin, lutfing shakardan,
Jannat bo'lsa kerak sen tug'ilgan joy.

* * *

Агар нола қилса дил дардим чанги,
Кўкка ўрлагайдир ғам, гардим чанги.
Фарёдим тоғларни ларзага солса,
Оламни қоплагай бир оҳим чанги.

Agar nola qilsa dil dardim changi,
Ko'kka o'rlagaydir g'am, gardim changi.
Faryodim tog'larni larzaga solsa,
Olamni qoplagay bir ohim changi.

* * *

Мансабдан маст бўлган, эй гофил ҳоким,
Қадамни билиб бос, топтама хоким.
Ажал панжасида кетган Искандар,
Қандай буюк эди, сен кимсан, ҳо, ким?!

Mansabdan mast bo'lgan, ey g'ofil hokim,
Qadamni bilib bos, toptama hokim.
Ajaj panjasida ketgan Iskandar,
Qanday buyuk edi, sen kimsan, ho, kim?!

* * *

Бўлсин десанг хонадон тўкис,
Ризқинг улуғ, дастурхон тўкис.
Яхшиликка бахш эт умрингни,
Қалбда бўлсин пок иймон тўкис.

Bo'lsin desang xonadon to'kis,
Rizqing ulug', dasturxon to'kis.
Yaxshilikka baxsh et umringni,
Qalbda bo'lsin pok iymon to'kis.

* * *

Эринчоқлик эрур умрга эгов,
Бахту саодатга билимсизлик — ёв.
Илм — тубсиз денгиз, ҳаммага етар,
Бебахра қолмагин ўзинг ҳам, эй гов!

Erinchoqlik erur umrga egov,
Baxtu saodatga bilimsizlik — yov.
Ilm — tubsiz dengiz, hammaga yetar,
Bebahra qolmagin o'zing ham, ey gov!

* * *

Derlar: «Kimki pora esa, oxir pona er,
Bir eb tўymasidan yana-yana er.

Oqibat shu bўlar: bu nafs qulini
Ўz komiga tortar shўrlik ona er».

Derlar: «Kimki pora yesa, oxir pona yer,
Bir yeb to‘ymasidan yana-yana yer.

Oqibat shu bo‘lar: bu nafs qulini
O‘z komiga tortar sho‘rlik ona yer».

* * *

Иш бошлашдан олдин ўйла охирин,
Чунки ҳар юмушда сирлар яширин.

Оғизда бажармоқ осон ҳар ишни,
Меҳнати оғирдир, орзулар ширин.

Ish boshlashdan oldin o‘yla oxirin,
Chunki har yumushda sirlar yashirin.

Og‘izda bajarmoq oson har ishni,
Mehnati og‘irdir, orzular shirin.

* * *

Ушоқдан тўпланар хазина, бойлик,
Байтални асрасанг бўласан тойлик!
Тежам, режа нима билмасанг агар,
Умрингнинг охири бўлар гадойлик.

Ushoqdan to‘planar xazina, boylik,
Baytalni asrasang bo‘lasan toylik!
Tejam, reja nima bilmasang agar,
Umringning oxiri bo‘lar gadoylik.

* * *

Агар гийбатчилар бўлса иззатда,
Бани башар боши қолар кулфатда.
Бегуноҳ бандалар гуноҳкор бўлиб,
Барча гуноҳкорлар бўлар ҳурматда.

Agar g‘iybatchilar bo‘lsa izzatda,
Bani bashar boshi qolar kulfatda.
Begunoh bandalar gunohkor bo‘lib,
Barcha gunohkorlar bo‘lar hurmatda.

* * *

Нафс ўлгур бандани не кўйга солар,
Кўзини кўр қилиб, ақлини олар.
Не буюк инсонлар нафс амри билан
Дунё деб, дунёдан айрилиб қолар.

Nafs o'lgur bandani ne ko'yga solar,
Ko'zini ko'r qilib, aqlini olar.
Ne buyuk insonlar nafs amri bilan
Dunyo deb, dunyodan ayrilib qolar.

* * *

Ёлғон, сен ялтираб барқдек тўлсангда,
Бир зум ғолиб бўлиб, тезда ўлсангда,
Тубанлик тимсоли бўлиб қолурсан,
Баъзан ҳақиқатдан устун келсангда.

Yolg'on, sen yaltirab barqdek to'lsangda,
Bir zum g'olib bo'lib, tezda o'lsangda,
Tubanlik timsoli bo'lib qolursan,
Ba'zan haqiqatdan ustun kelsangda.

* * *

Сув ва қуруқликда икки хил қонун
Ҳукм суриб келар азал-азалдан.
Тешик қайиқ сувда фарқ бўлар, лекин
Виждони кемтиklar тушмас амалдан.

Suv va quruqlikda ikki xil qonun
Hukm surib kelar azal-azaldan.
Teshik qayiq suvda g'arq bo'lar, lekin
Vijdoni kemtiklar tushmas amaldan.

* * *

Ҳақиқат ёлқин эрур, яқин борсанг куйдирар,
Узоқлашсанг совқотасан ё музлатиб ўлдираар.
Не бўлмасин, ҳақиқатни маҳкам тутмоқ мушкулдир,
Шундан кўшлар ёлғон-яшиқ ишлар билан машғулдир.

Haqiqat yolqin erur, yaqin borsang kuydirar,
Uzoqlashsang sovqotasan yo muzlatib o'ldirar.
Ne bo'lmasin, haqiqatni mahkam tutmoq mushkuldir,
Shundan ko'plar yolg'on-yashiq ishlar bilan mashg'uldir.

* * *

Уйда тинчлик бўлмаса, кўчада ҳаловат йўқ,
Меҳри йўқ бандаларда бир чимдим саховат йўқ.
Қалби чиркин кимсанинг юзида йўқ нур-зиё,
Мунофиқда ҳеч қачон заррача диёнат йўқ.

Uyda tinchlik bo'lmasa, ko'chada halovat yo'q,
Mehri yo'q bandalarda bir chimdim saxovat yo'q.
Qalbi chirkin kimsaning yuzida yo'q nur-ziyo,
Munofiqda hech qachon zarracha diyonat yo'q.

* * *

Мақсадлар амалга ошмаса, майли,
Уларнинг борлиги тириклик сайли.
Мақсадсиз яшалган умр аянчли,
Ҳаёт гўзал олий мақсад туфайли.

Maqsadlar amalga oshmasa, mayli,
Ularning borligi tiriklik sayli.
Maqsadsiz yashalgan umr ayanchli,
Hayot go'zal oliy maqsad tufayli.

* * *

Гоянинг фойдасин кўрсаю ҳар дам
Фойдаланмоқ сари қўймаса қадам,
У — зар тўла сандиқ устида ётиб
Очликдан силласи қуриган одам.

G'oyaning foydasin ko'rsayu har dam
Foydalanmoq sari qo'y masa qadam,
U — zar to'la sandiq ustida yotib
Ochlikdan sillasi qurigan odam.

* * *

Паҳлавон йигитнинг дўсти бўлса зўр
Бургут каби парвоз қилар самога.
Бироқ бўлса унинг пешонаси шўр
Дўстим, деб эргашар бир бедавога.

Pahlavon yigitning do'sti bo'lsa zo'r
Burgut kabi parvoz qilar samoga.
Biroq bo'lsa uning peshonasi sho'r
Do'stim, deb ergashar bir bedavoga.

* * *

Бойлик топсанг баҳосини дарҳол биласан,
Агар нархи баланд бўлса, хурсанд бўласан.
Минг афсуски, содиқ дўстнинг асл баҳосин
Фақат уни йўқотганда билиб қоласан.

Boylík topsang bahosini darhol bilasan,
Agar narxi baland bo'lsa, xursand bo'lasan.
Ming afsuski, sodiq do'stning asl bahosin
Faqat uni yo'qotganda bilib qolasan.

* * *

Донолар демиш: Қўрқ икки нарсадан,
Бир: душман бўлса кучли ва ёвқур.
Иккинчиси: бўлса дўст айёр, бахил,
Ҳар икки ҳолда ҳам ҳушёр бўлиб тур!»

Donolar demish: Qo'rq ikki narsadan,
Biri: dushman bo'lsa kuchli va yovqur.
Ikkinchisi: bo'lsa do'st ayyor, baxil,
Har ikki holda ham hushyor bo'lib tur!»

* * *

Мени қидирмагил пастлар орасидан,
Тутуриқсиз, бeбурд каслар орасидан.
Илм қуёшига ташналар бордир,
Мени топгунг шундай дўстлар орасидан.

Meni qidirmagil pastlar orasidan,
Tuturiqsiz, beburd kaslar orasidan.
Ilm quyoshiga tashnalar bordir,
Meni topgung shunday do'stlar orasidan.

* * *

Шоир, сен ташаббус султони бўлгил,
Ҳақиқат, эзгулик посбони бўлгил.
Янгиликни англаб элга ёйгувчи
Замоннинг кўзи ва забони бўлгил.

Shoir, sen tashabbus sultoni bo'lgil,
Haqiqat, ezgulik posboni bo'lgil.
Yangilikni anglab elga yoyguvchi
Zamonning ko'zi va zaboni bo'lgil.

Адабий-бадний нашр

ШОЙҚУЛ КАРИМОВ

ФАЛАК ТЕГИРМОНИ

Туртликлар

Муҳаррирлар А.ХУДОЙБЕРДИЕВ, М.ХУДОЁРОВА

Бадний муҳаррир Б.БОЗОРОВ

Тех. муҳаррир В.ДЕМЧЕНКО

Мусаҳҳиҳ Д.МИНГБОЕВА

Компьютерда саҳифаловчи Е.НАЗАРОВА

ИБ № 3984

Босишга 10.11.2004й.да рухсат этилди. Бячими 60x84 1\32.

Босма тобоғи 4,5. Шартли босма тобоғи 4,18.

Адади 1000 нусха. Буюртма № 14.

Баҳоси келишилган нарҳда.

«Янги аср авлоди» нашрият-матбаа марказида тайёрланди.

«Ёшлар матбуоти» босмахонасида босилди.

700113. Тошкент, Чилонзор-8, Қатортол кўчаси, 60.